

**SPRÁVA O DODRŽIAVANÍ OPATRENÍ
PROTI NETRANSPARENTNOSTI,
ZNEUŽÍVANIU A KONFLIKTU ZÁUJMOV
V ROKOCH 2009 A 2010**

zneužívania
netransparentnosť
konflikt
záujmov

Priatel'ia Zeme-CEPA, december 2010

Editor:
Miroslav Mojžiš

Autori:
Magdaléna Grambličková, Roman Havlíček, Renáta Nemcová

Priatel'ia Zeme-CEPA
Ponická Huta 65, 976 33 Poniky
tel./fax: 048 4193718
<http://www.priateliazeme.sk/cepa>
<http://www.eufondy.org>
E-mail: mojzis@priateliazeme.sk

Prípravu a vydanie tejto publikácie finančne podporili
Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe a C. S. Mott Foundation.

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe

Priatel'ia Zeme-CEPA

Priatel'ia Zeme-CEPA sú občianske združenie, ktorého poslaním je chrániť prírodu a krajinu, presadzovať sociálnu a ekonomickú spravodlivosť, podporovať vyvážený rozvoj regiónov a posilňovať účasť občanov na rozhodovaní o veciach verejného záujmu. Ich aktivity sú rozdelené do troch programov:

- Udržateľný rozvoj regiónu Poľana (aktivity na miestnej úrovni zamerané rozvoj udržateľnej energetiky, ochranu klímy, hospodárenie s biologicky rozložiteľnými odpadmi, koordinované využívanie štrukturálnych fondov samosprávami, sústredené do regiónu Poľana)
- Udržateľný rozvoj a verejné financie (aktivity na národnej a medzinárodnej úrovni zamerané na občiansku kontrolu a monitorovanie medzinárodných finančných inštitúcií, fondov EÚ a korporácií).

Priatel'ia Zeme-CEPA pôsobia na miestnej, regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni. Vyhľadávajú a aktivizujú občanov a ich skupiny, rozvíjajú zručnosti a schopnosti svojich členov, pomáhajú vidieckym samosprávam formulovať a realizovať projekty, ktoré napomáhajú trvalo udržateľnému rozvoju a vyvíjajú osvetovú, publikačnú, konzultačnú, informačnú a vzdelávaciu činnosť.

Priatel'ia Zeme-CEPA sa aktívne angažujú v domácich a zahraničných sieťach. Pôsobia v rámci Friends of the Earth International, najväčšej medzinárodnej federácie environmentálnych MVO na svete a v jej regionálnom zoskupení Friends of the Earth Europe. Sú členom sietí CEE Bankwatch Network, SF Team for Sustainable Future, IFIwatchnet a OECD Watch.

**Správa o dodržiavaní opatrení
proti netransparentnosti,
zneužívaniu a konfliktu záujmov
v rokoch 2009 a 2010**

**Priatelia
Zeme
CEPA**

V roku 2001 iniciovalo Centrum pre podporu miestneho aktivizmu (CEPA) vznik nezávislého občianskeho tímu na monitoring fondov EÚ. Bola to reakcia na neschopnosť oficiálnych inštitúcií zabezpečiť transparentnú správu fondov EÚ, slabú úroveň zapájania obcí, regiónov a mimovládnych organizácií do ich programovania a využívania a kriticky nízku mieru informovania verejnosti o dianí v tejto oblasti.

V súčasnosti tento tím koordinujú Priatelia Zeme-CEPA. Jeho členmi sú zástupcovia mimovládnych organizácií v oficiálnych monitorovacích výboroch a pracovných skupinách podieľajúcich sa na programovaní fondov EÚ a tiež nezávislí experti zaoberajúci sa regionálnou politikou, verejnými financiami a udržateľným rozvojom. Práca v tomto tíme nie je honorovaná a je limitovaná časovými kapacitami jeho členov.

Úlohou tímu je:

- prispievať k zosúladieniu správy fondov EÚ s verejnými záujmami,
- monitorovať postup vlády pri ich programovaní,
- informovať verejnosť v regiónoch o aktuálnom vývoji,
- pripravovať podnety pre oficiálne inštitúcie na Slovensku i v EÚ a potom sledovať ich uplatňovanie v praxi,
- monitorovať vybrané projekty podporené z fondov EÚ (s pozitívnym aj negatívnym dopadom na rozvoj regiónov).

Vysvetlivky:

ASFEU	Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ
CKO	Centrálny koordinačný úrad
EK	Európska komisia
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
FSR	Fond sociálneho rozvoja
KF	Kohézny fond
KPP	Konečný prijímateľ pomoci
MV	Monitorovací výbor
MVO	Mimovládne organizácie
MVRR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
OP	Operačný program (týka sa obdobia 2007-2013)
OPBK	Operačný program Bratislavský kraj
PO	Právnická osoba
PPA	Poľnohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka
RO	Riadiaci orgán
ROP	Regionálny operačný program
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO/RO	Sprostredkovateľský orgán
SOP	Sektorový operačný program (týka sa obdobia 2004-2006)
Správa	Správa o záveroch a odporúčaníach vyplývajúcich z dotazníka Právna ochrana pred netransparentnosťou, zneužívaním a konfliktom záujmov vo vzťahu k rozhodovaniu o využívaní fondov EÚ v SR; schválená uznesením vlády SR číslo 797/2004
ŠF	Štrukturálne fondy
Výzva	Výzva na predkladanie žiadosti o NFP v rámci príslušného programu
Žiadosť	Žiadosť o NFP v rámci príslušného programu

Obsah

Úvod	7
1. Opatrenia proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov	8
1.1. Ciele opatrení, ich zmeny a súvisiace predpisy	8
1.2. Dodržiavanie opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov	10
2. Zákon o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie (zákon č. 528/2008 Z.z.)	13
2.1. Ciele a obsah zákona	13
2.2. Výsledky prieskumu dodržiavania a efektívnosti niektorých ustanovení zákona č. 528/2008 Z.z.	14
3. Prípadové štúdie	17
3.1. Prípad: Obstarávanie služieb pre OP Technická pomoc	17
3.2. Prípad: Združenie obcí Poloniny	21
3.3. Prípad: Prístup verejnosti k informáciám o fondoch EÚ	23
Záver a odporúčania	25
Prílohy:	
Príloha 1 Prieskum dodržiavania opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov v roku 2010	i
Príloha 2 Aktualizácia záverov a odporúčaní vyplývajúcich z dotazníka „Právna ochrana pred netransparentnosťou, zneužívaním a konfliktom záujmov vo vzťahu k rozhodovaniu o využívaní fondov EÚ v SR“ pre programové obdobie 2007 – 2013	xi
Príloha 3 Pravidlo zákazu konfliktu záujmov platné na všetkých úrovniach programovania a implementácie štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu	xvi

Úvod

Táto správa je výsledkom dlhodobej práce Priateľov Zeme-CEPA a členov Nezávislého občianskeho tímu pre monitoring fondov EÚ v oblasti tvorby a presadzovania pravidiel, ktoré by umožnili verejnú kontrolu, vylúčili možnosť konfliktu záujmov a eliminovali zneužívanie fondov EÚ. Vďaka snahe, ktorú vyvíjajú mimovládne organizácie už od roku 2001, sa podarilo časť návrhov pretaviť do schváleného uznesenia vlády č. 797/2004¹. Na to nadväzovala v programovacom období 2007 – 2013 tvorba metodických usmernení Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR ako Centrálného koordinačného orgánu (CKO) pre Národný strategický referenčný rámec (NSRR), uznesenia vlády č. 449/2007, ktoré aktualizovalo predošlé uznesenie a schválenie zákona č. 528/2008 Z.z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva.

Správa je v poradí už tretím hodnotením dodržiavania týchto noriem a umožňuje tak sledovať pokrok v zlepšovaní podmienok pre ochranu pred netransparentnosťou a konfliktom záujmov. Predchádzajúce hodnotenia, ktoré vydali Priatelia Zeme-CEPA v rokoch 2006 a 2008, ukázali, že mnohé z pravidiel napriek tomu, že ich vláda schválila, neboli dodržiavané. V roku 2006 bola problematická najmä transparentnosť rozhodovania, prístup žiadateľov k informáciám o možnostiach predkladania žiadostí o príspevok, zabezpečenie nezaujatosti pri hodnotení a výbere žiadostí, dodržiavanie pravidla pre zákaz konfliktu záujmov a podmienky práce monitorovacích výborov. Podľa záverov hodnotenia z roku 2008 sa zlepšila dostupnosť informácií pre žiadateľov, no množstvo problémov ostalo nevyriešených. Je zrejmé, že bez jasných, jednoznačne vynútitelných pravidiel sa situácia nemôže zlepšovať, a práve vynútitelné pravidlá stále chýbajú.

Na obdobie rokov 2007-2013 bolo pre Slovensko určených zo štrukturálnych fondov Európskej únie 11 mld. eur, ktorých konečnými adresátmi sú nielen štátne inštitúcie a samosprávy, ale aj neziskový a súkromný sektor. Rozhodovanie o týchto prostriedkoch sa riadi osobitnými predpismi stanovenými EÚ, ktoré sú odlišné od bežných postupov štátnych orgánov. Problémom je, že všeobecné mechanizmy na zabezpečenie transparentnosti a zabránenie zneužívaniu postavenia či konfliktu záujmov nepokrývajú všetky fázy procesu rozhodovania o fondoch EÚ a orgány verejnej správy niekedy sťažujú ich uplatňovanie v praxi.

Systematický monitoring narábania s verejnými financiami je preto kľúčovým nástrojom dobrej politiky v oblasti riadenia fondov EÚ. Osobitnú úlohu v monitorovaní zohrávajú mimovládne organizácie pre ich schopnosť poskytovať nezávislú, otvorenú a verejnú spätnú väzbu verejným inštitúciám vrátane orgánov Európskej únie (EÚ).

Partnerstvo so samosprávami, ekonomicko-sociálnymi partnermi a mimovládnymi organizáciami je jedným zo základných princípov kohéznej politiky EÚ. Zapojenie mimovládnych organizácií a ďalších partnerov do monitorovacieho procesu prispieva k zvyšovaniu transparentnosti a legitimity pri narábaní s verejnými financiami, lepšej koordinácii a v konečnom dôsledku aj k lepšiemu využitiu týchto verejných fondov.

Veríme, že snaha o zlepšenie kontrolných mechanizmov, ktoré zvýšia transparentnosť a pomôžu predchádzať konfliktom záujmov pri čerpaní fondov EÚ bude prijatá ako konštruktívny príspevok k zlepšeniu spravovania verejných vecí.

Kolektív autorov

¹<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=9575>

1. Opatrenia proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov

1.1 Ciele opatrení, ich zmeny a súvisiace predpisy

Z iniciatívy Priateľov Zeme-CEPA vypracoval odbor boja proti korupcii Úradu vlády SR návrh opatrení na ochranu proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov, ktorý schválila vláda SR v roku 2004 uznesením číslo 797/2004 (pozri prílohu 2). Cieľom opatrení bolo definovať jednotné pravidlá pre štrukturálne fondy (ŠF) a Kohézny fond (KF) v procesoch prípravy, predkladania, hodnotenia a schvaľovania žiadostí o podporu, monitoring implementácie jednotlivých programov a prevenciu a riešenie konfliktu záujmov. Tieto pravidlá boli zamerané na to, aby bolo zabezpečené:

- včasné zverejňovanie úplných a jednoznačných informácií pre žiadateľov,
- zamedzenie svojvoľného zasahovania do zverejnených pravidiel,
- ochrana žiadateľov pred postihom za použitie oficiálne zverejnených, ale nesprávnych informácií,
- zjednotenie metodiky hodnotenia administratívnej zhody (formálnej správnosti) predložených žiadostí,
- možnosť pre žiadateľa doplniť žiadosť v prípade, že sa pri formálnej kontrole zistí jej neúplnosť,
- zjednotenie metodiky hodnotenia a jej objektivizácia,
- transparentnosť výberu hodnotiteľov,
- postih prijímateľov v prípade, že sa zistí, že došlo k pokusu o ovplyvňovanie hodnotenia, alebo sa preukáže konflikt záujmov,
- vyvážené zastúpenie socioekonomických partnerov v monitorovacích výboroch,
- prístup monitorovacích výborov a verejnosti k informáciám o schválených a zamietnutých žiadostiach,
- účinné a vynútiteľné nástroje členom monitorovacích výborov pre výkon ich funkcií,
- jednoznačné a vynútiteľné pravidlá pre prípady porušenia konfliktu záujmov.

Definíciu konfliktu záujmov vypracovalo na základe uznesenia vlády SR č. 797/2004 ministerstvo spravodlivosti a táto definícia sa stala súčasťou vládou prijatých opatrení.

Zabezpečením plnenia uznesenia vlády zo strany jednotlivých ministerstiev bol poverený podpredseda vlády pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny. V roku 2005 podpredseda vlády predkladal na rokovanie vlády správu o plnení uznesenia vlády SR č. 797/2004, v ktorej sa hodnotilo dodržiavanie vládou schválených opatrení vo všetkých programoch financovaných z prostriedkov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Záverom tejto správy bolo, že opatrenia sú zapracované v príslušných dokumentoch CKO a RO.

So začiatkom nového programovacieho obdobia schválila vláda SR 23. mája 2007 uznesenie č. 449/2007², ktorým aktualizovala uznesenie 797/2004. Pozmenila text jednotlivých opatrení predovšetkým tak, aby bol v súlade s novými programovými a riadiacimi dokumentmi. Došlo v ňom ale aj k niektorým obsahovým zmenám, pričom nie všetky znamenali zlepšenie podmienok pre transparentné riadenie fondov EÚ³. Znenie prijaté uznesením 449/2007 je platné aj v súčasnosti.

V roku 2007 vydal CKO – Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR metodické usmernenia CKO k implementácii štrukturálnych fondov⁴. Opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov sa týkali hlavne:

- Usmernenie CKO č. 6/2007 – Metodické usmernenie k procesu predkladania žiadostí o NFP,
- Usmernenie CKO č. 7/2007 – Metodické usmernenie k procesu schvaľovania žiadostí o NFP,
- Usmernenie CKO č. 8/2007 – Metodické usmernenie k monitorovaniu a hodnoteniu.

V týchto usmerneniach bola rozpracovaná väčšina z opatrení prijatých uznesením vlády SR číslo 797/2004. Z hľadiska vynútiteľnosti majú metodické usmernenia charakter odporúčaní pre jednotlivé riadiace orgány (RO) a vzťahujú sa iba na tie operačné programy (OP), ktoré sú súčasťou Národného strategického referenčného rámca (NSRR)⁵. To znamená, že programy cezhraničnej spolupráce, ako aj programy riadené ministerstvom pôdohospodárstva sú mimo pôsobnosti metodických usmernení. Navyše, do metodických usmernení sa nepremietol celý rozsah opatrení z uznesenia č. 797/2004 .

Najzávažnejším problémom pri dodržiavaní existujúcich pravidiel sa podľa predchádzajúcich hodnotení⁶ ukázala byť ich slabá vynútiteľnosť a absencia postihov, za ich porušenie. Hodnotenia však poukázali aj na nové problémové oblasti, ktoré pôvodne neboli vôbec upravené alebo bola ich úprava nedostatočná. Týkali sa predovšetkým nejednotných pravidiel pre proces kontroly formálnej správnosti žiadostí, možnosti zasahovať do rozhodnutí výberových komisií rozhodnutím ministra, slabej miery zverejňovania informácií k hodnoteniu a schvaľovaniu žiadostí, monitoringu a uplatňovaniu pravidla zákazu konfliktu záujmov.

²<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=3208>

³Napríklad:

- lehota na doplnenie žiadosti pri formálnej kontrole bola zmenená z „10 dní“ na „5 pracovných dní“,
- zastúpenie predstaviteľov štátnej správy, samospráv, mimovládnych organizácií ako aj hospodárskych a sociálnych partnerov v monitorovacích výboroch má byť „v primeranom percentuálnom pomere“,
- zaviedla sa povinnosť dodržiavať princíp partnerstva v zložení výberových komisií

⁴ <http://www.build.gov.sk/mvrrsr/index.php?id=1&lang=sk&cat=315>

⁵ <http://www.nsrr.sk/operacne-programy/>

⁶ http://www.priateliazeme.sk/cepa/pdf/sprava-o-dodrzani-o-opatreniach-proti-netransparentnosti_2008.pdf

1.2 Dodržiavanie opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov

Tematický okruh 1: Vyhlasovanie výziev na predkladanie projektov

Úplnosť informácií zverejňovaných spolu s výzvami na predkladanie žiadostí o NFP

Základná štruktúra dokumentov bola dodržiavaná vo všetkých programoch a výzvach. Medzi zverejnenými dokumentmi stále chýbajú kontakty na konkrétne osoby, ktoré by mali poskytovať autorizované informácie. Štandardná forma žiadosti o NFP je dodržaná, rovnako aj zoznam povinných príloh.

Zmluva o poskytnutí NFP

Zmluvy majú jednotnú formu a sú súčasťou každej výzvy, resp. sú zverejnené na internetových stránkach RO, resp. SO/RO.

Treba spomenúť, že zmluvy medzi RO a KP sú veľmi nevyvážené čo do práv a povinností konečných prijímateľov na jednej strane a štátu na strane druhej. V minulosti už boli zverejnené prípady, keď žiadatelia nie vlastnou vinou nedostávali platby za aktivity vykonané presne podľa projektu a vyúčtované v súlade s pokynmi a pravidlami. Koneční prijímatelia nie sú chránení pred eventuálnym svojvoľným konaním zo strany RO, ktorý môže aj za najmenšie porušenie zmluvy od nej celkom odstúpiť s vážnymi finančnými dopadmi na prijímateľa. Na druhej strane prijímatelia sa pri porušení zmluvy zo strany RO musia svojich práv zdĺhavo domáhať súdnou cestou.

Tematický okruh 2: Príprava a predkladanie projektov

Zverejnený mechanizmus hodnotenia projektov a výberu projektov

Informácia o mechanizme hodnotenia je súčasťou všetkých výziev.

Zverejnenie podporných dokumentov

Dokumenty sú vo všeobecnosti dostupné, avšak bývajú roztrúsené na viacerých miestach. Najčastejšie chýbajú na webe odkazy na informačné semináre a informácie o nich.

Pravidelné informácie o stave čerpania prostriedkov alokovaných na príslušné opatrenie/schému štátnej pomoci

Žiadatelia majú k dispozícii iba informáciu o indikatívnom objeme financií určenom na výzvu. Informácie o stave čerpania jednotlivých opatrení sú vzhľadom k potrebe informovania žiadateľov aktualizované oneskorene.

Zmeny podmienok po vyhlásení výzvy

Podmienky výziev sa až na jeden prípad nemenili. Pomerné časté sú menšie zmeny v textoch zverejnených dokumentov v prílohách výziev, ktoré však nemajú zásadnú dopad na žiadateľov.

Aj v tejto oblasti bol zdokumentovaný prípad veľmi neštandardnej „zmeny dátumu ukončenia výzvy“⁷. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja ako RO pre ROP vo februári 2010 oznámilo „zmenu dátumu ukončenia výzvy“ pol roka po tom, čo bolo prijímanie žiadostí v rámci tejto výzvy ukončené (v júli 2009). Najskôr výzvu „znovuotvorili“ na dva týždne a nasledovne tento zmenený dátum ešte predĺžili o ďalšie dva týždne. Proti tomuto postupu namietal aj podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny. Je veľmi pravdepodobné, že šlo o snahu RO prideliť NFP niektorým prijímateľom bez vyhlasovania novej výzvy tak, aby o NFP mohlo rozhodnúť ešte vtedy úradujúce osadenstvo MVRR pred jeho zánikom. Takýto postup je neprípustný a prípadom by sa mala dôkladne zaoberať aj EK.

Minimálna lehota na predkladanie projektov

Lehoty stanovené uznesením boli rešpektované vo všetkých výzvach.

Tematický okruh 3: Hodnotenie a výber projektov

Kontrola formálnej správnosti

Problémom pri formálnej kontrole sú nejednotné lehoty na odstránenie nedostatkov v rozpore s uznesením vlády. Niektoré RO uvádzajú 7 kalendárnych dní, čo skracuje efektívny pracovný čas pre kvalitné splnenie požiadaviek OP nerešpektovaním dní pracovného pokoja. Uznesenie jasne definuje lehotu minimálne 5 pracovných dní.

Podľa odozvy od prijímateľov dochádza pri kontrole formálnej správnosti k šikanovaniu zo strany niektorých RO SO/RO.⁸ Napríklad Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) ako SO/RO pre OP KHR vyradzovala pri kontrole formálnej správnosti žiadosti za preklepy pri vyplňovaní formulára žiadosti bez toho, aby žiadatelia mali možnosť tieto drobnosti opraviť. Je oprávnené podozrenie, že šlo o zámer vyradiť niektoré žiadosti z hodnotenia tak, aby mohli byť podporené iné projekty. Tento prípad však zrejme nie je ojedinelý, dá sa predpokladať, že podobne v rozpore s pravidlami postupovali aj iné RO a SO/RO.

Informácie o hodnotiteľoch

Zverejňovanie informácií o hodnotiteľoch, ich výbere, povinnostiach, právach a zodpovednostiach a o odmenách a sankciách pri výkone ich funkcie je pri väčšine operačných programov minimálne. Z hľadiska možnosti verejnej kontroly to predstavuje pomerne vážny problém.

Informácie o výberovej komisii

Zverejnené informácie o výberovej komisii sú obmedzené často len na štatút a rokovací poriadok. Napriek tomu, že vo výberových komisiách majú byť zastúpení nielen predstavitelia štátnej správy, ale aj ostatných partnerov, celkom chýbajú informácie o členoch alebo aspoň o percentuálnom zastúpení jednotlivých skupín partnerov. Je pravdepodobné, že sa porušujú príslušné ustanovenia uznesenia vlády, ale pre nesprístupnenie úplných informácií (napríklad namiesto všetkých záznamov zo zasadnutí bol poskytnutý iba záverečný) o výberových komisiách to nie je možné overiť.

⁷ <http://www.ropka.sk/aktualne-vyzvy/&id=13&page=1>

⁸ <http://www.sme.sk/c/4397841/chybicka-zabudnite-na-dotaciu.html>

Správa o vyhodnotení výzvy

Úroveň informácií týkajúcich sa vyhodnotenia výzvy je rozdielna, pričom najdôležitejším nedostatkom je absencia informácie o neschválených žiadostiach o NFP. Základné sumárne informácie o výzve sú nedostatočné (chýba kategorizácia žiadostí o NFP).

Za veľmi vážny problém považujeme aj bežnú prax RO nesprístupňovať žiadateľom výsledky hodnotenia ich žiadostí. RO síce má zákonnú povinnosť oznámiť žiadateľovi spolu s rozhodnutím o neschválení žiadosti aj jeho dôvody, tie sa však uvádzajú veľmi formálne (napríklad vyčerpanie finančných prostriedkov určených na výzvu, či nízke bodové hodnotenie). Žiadatelia nemajú prístup k výsledkom hodnotenia ich vlastných projektov a teda nevedia, čo by prípadne mali v žiadosti zmeniť ak sa rozhodnú uchádzať sa o NFP pri budúcich výzvach v rámci toho istého opatrenia. Nič pritom nebráni automatickému zverejňovaniu výsledkov hodnotenia pri schválených žiadostiach, čo by zlepšilo verejnú kontrolu práce hodnotiteľov.

Tematický okruh 4: Monitoring

Zverejnené informácie na webe

V informáciách o monitorovacích výboroch existujú nedostatky. V niektorých operačných programoch chýbajú informácie úplne, v niektorých chýbajú menné zoznamy členov, prípadne sú mená členov zverejnené len v prezenčných listinách zo zasadnutí MV. Vôbec sa nezverejňujú záznamy zo zasadnutí a dokonca aj členovia MV majú problém s presadením vznesených pripomienok, vyjadrení a požiadaviek do záznamov, pretože neexistuje formálnymi pravidlami upravený mechanizmus ich tvorby a pripomienkovania.

Pomer sektorov zastúpených v MV

Vo všetkých OP pretrváva výrazná dominancia štátnej správy a samospráv, na úkor ostatných socioekonomických partnerov, čo vážnym spôsobom obmedzuje ich reálny vplyv na monitorovanie programov. Ďalším problémom pre členov monitorovacích výborov z radov mimovládnych a neštátnych organizácií je nepokryvanie nákladov spojených s prácou v rámci monitorovacieho výboru z prostriedkov technickej pomoci (náhrada mzdy, cestovné a pod.) Keďže tieto organizácie disponujú obmedzenými zdrojmi nemôžu tieto náklady pokrývať čo značne znižuje motiváciu aktívne participovať na monitorovaní.

Tematický okruh 5: Konflikt záujmov

Zverejnenie pravidiel zákazu konfliktu záujmov na webe RO

Informácie o konflikte záujmov sa vo väčšine prípadov obmedzujú na zverejnenie pravidiel. Chýbajú informácie o opatreniach na zabránenie vzniku konfliktu záujmov a kontaktné osoby, na ktoré sa môžu zainteresované subjekty s podozrením obrátiť.

Zhrnutie

V **porovnaní s rokom 2008** môžeme konštatovať, že vo väčšine tematických okruhov nedošlo k výraznejším zmenám. Problémy, na ktoré tento prieskum narazil jestvovali prevažne už v minulosti pričom k zreteľnému zlepšeniu situácie nedošlo. Alarmujúce sú niektoré zistenia poukazujúce na ignorovanie pravidiel v niektorých prípadoch, ktoré v minulosti neboli zaznamenané. Ide predovšetkým o prípad neštandardného predĺženia výzvy v ROP a neoprávnené vyradovanie žiadostí pri ich formálnej kontrole.

2. Zákon o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie č. 528/2008 Z.z.

2.1 Ciele a obsah zákona

V roku 2008 prijala NRSR zákon č. 528/2008 o podpore a pomoci z fondov Európskeho spoločenstva⁹. Hlavným cieľom tohto zákona bolo iba formálne upraviť zákonnou normou pravidlá, ktoré boli obsiahnuté v nariadeniach ES, boli už schválené v uzneseniach vlády a metodických usmerneniach a ktoré upravovali postavenie a právomoci jednotlivých orgánov pri využívaní pomoci z fondov ES. Okrem takýchto formálnych ustanovení sa však do tohto zákona dostali aj niektoré z princípov prijatých uznesením vlády č. 797/2004. Išlo predovšetkým o pravidlá, ktoré upravujú:

- možnosť doplnenia chýbajúcich formálnych náležitostí žiadosti o poskytnutie NFP,
- opravný prostriedok proti rozhodnutiu o neschválení žiadosti o NFP,
- riešenie prípadov konfliktu záujmu (v zákone definovaných ako zaujatosť) a
- zverejňovanie niektorých informácií o schválených projektoch.

Na rozdiel od uznesení vlády a usmernení CKO, ktorým sme sa venovali v predchádzajúcej kapitole, zákon č. 528/2008 upravuje aj podmienky v Programe rozvoja vidieka, ktorý nespadá pod Národný strategický referenčný rámec. Vzhľadom na veľký rozsah problémov, ktoré dlhodobo sprevádzajú procesy rozhodovania o fondoch EÚ predstavovali tieto legislatívne úpravy iba drobný krok vpred. Zákon vytvoril niektoré základné podmienky pre zlepšenie komunikácie so žiadateľmi a riešenie prípadov zaujatosti, na ktoré však bolo potrebné nadviazať praktickými krokmi zo strany riadiacich a sprostredkovateľských orgánov. Podobne tomu bolo aj v prípade aktívneho zverejňovania informácií a umožnenia dôslednejšej verejnej kontroly vynakladania finančných prostriedkov. Bolo preto veľmi dôležité, ako sa po prijatí tohto zákona budú správať vládne inštitúcie a ako tento zákon budú uplatňovať v praxi. Zákon 528/2008 bol neskôr novelizovaný zákonom č. 57/2010 Z.z., táto novelizácia nemala zásadný vplyv na opatrenia proti netransparentnosti a konfliktu záujmov.

Pri procese tvorby a schvaľovania zákona č. 528/2008 v NRSR sa Priatelia Zeme-CEPA usilovali o také zmeny, ktoré by posilnili najmä transparentnosť rozhodovania a efektívnosť postihovania prípadov zaujatosti.¹⁰ Bohužiaľ z týchto návrhov sa do konečného znenia zákona nedostali žiadne.

⁹ http://eufondy.org/pdf/528_2008.pdf

¹⁰ http://eufondy.org/index.php?option=com_content&view=article&id=133:zakon-o-eu-fondoch-musi-zavies-efektivne-protikorupne-opatrenia&catid=15:info-od-mvo&Itemid=141

2.2 Výsledky prieskumu dodržiavania a efektívnosti niektorých ustanovení zákona č. 528/2008 Z.z.

Prieskum, ktorý Priatelia Zeme-CEPA uskutočnili v období od júna do septembra 2010, bol zameraný na tie časti zákona č. 528/2008 Z.z., ktoré sa aspoň čiastočne venujú okruhom problémov upravených uznesením vlády č. 797/2004:

- žiadosti o preskúmanie rozhodnutia o neschválení žiadosti o NFP (§ 14 ods. 6 zákona č. 528/2008 Z.z.),
- preskúmanie rozhodnutí o neschválení žiadostí o NFP z vlastného podnetu (§ 14 ods. 8. zákona č. 528/2008 Z.z.),
- prípady, keď žiadateľ neuzavrel po schválení žiadosti zmluvu (§ 15 zákona č. 528/2008 Z.z.),
- vrátenie vytvoreného príjmu (§ 24 ods.2 zákona č. 528/2008 Z.z.),
- vymáhanie zmluvných pokút (§ 24 ods. 5 zákona č. 528/2008 Z.z.),
- zaujatosť (§ 45 zákona č. 528/2008 Z.z.),
- zverejňovanie informácií (§ 33 zákona č. 528/2008 Z.z.).

Žiadosti o preskúmanie rozhodnutia o neschválení žiadosti

V OP patriacich pod NSRR bolo podaných celkovo 659 žiadostí o preskúmanie. Začiatkom júla 2010 z nich bolo uzavretých 544 a z nich 24 bolo schválených. Z toho až 23 schválených žiadostí o preskúmanie bolo pri žiadostiach podaných v rámci Regionálneho operačného programu (ROP). V Programe rozvoja vidieka (PRV) bolo podaných celkom 217 žiadostí o preskúmanie, z toho 42 bolo schválených.

Ukazuje sa, že možnosť preskúmania rozhodnutia o neschválení žiadosti je využívaná pomerne často. Časté sú však žiadosti o preskúmanie podávané z iných dôvodov, než ktoré stanovuje zákon. Žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o neschválení žiadosti totiž možno podať len proti posúdeniu splnenia výberových kritérií. Môže to súvisieť aj s faktom, že neúspešní žiadatelia často nemajú šancu dozvedieť sa konkrétne dôvody, pre ktoré bol ich projekt zamietnutý, či vyradený pri kontrole formálnej úplnosti, ani výsledky bodového hodnotenia. Je teda pochopiteľné, že sa snažia využiť akúkoľvek možnosť na prehodnotenie rozhodnutia o ich žiadosti o NFP.

Preskúmanie rozhodnutí o neschválení žiadostí z vlastného podnetu

Z vlastného podnetu preskúmavalo rozhodnutia o neschválení žiadostí iba MŽP, v dvoch prípadoch, ktoré boli k 14.7.2010 uzavreté, potvrdilo pôvodné rozhodnutie o neschválení.

Prípady, keď žiadateľ neuzavrel po schválení žiadosti zmluvu

Za sledované obdobie sa vyskytlo celkovo 97 prípadov v OP spadajúcich pod NSRR, z toho takmer polovica – 45 v OP KaHR.

V PRV bolo takýchto prípadov 22.

RO neskúmajú dôvody prečo žiadatelia odmietli uzavrieť zmluvy o poskytnutí NFP, ale medzi dôvodmi, ktoré pri prieskume uviedli, sú napríklad:

- žiadateľ odstúpil od realizácie projektu,
- nezabezpečené prostriedky na financovanie neoprávnených výdavkov,
- nesúhlas žiadateľa s podmienkou udržateľnosti projektu,
- porušenie ustanovení o verejnom obstarávaní zo strany žiadateľa,
- prehodnotenie reálnosti dosiahnutia merateľných ukazovateľov,
- predpoklad neplnenia povinností a záväzkov zo strany žiadateľa, ktoré by vznikli podpisom zmluvy,
- nedoloženie dokladu o spolufinancovaní projektu zo strany žiadateľa,
- neakceptovanie návrhu zmluvy.

Z uvedeného vyplýva, že najmä prijímatelia zo súkromného sektoru majú problém akceptovať podmienky zmluvy o pridelení NFP.

Vrátenie vytvoreného príjmu

Od vstúpenia zákona č. 528/2008 do účinnosti žiadny z riadiacich orgánov nezaznamenal vrátenie príspevku pre vytvorený príjem podľa § 24 ods.2.

Vymáhanie zmluvných pokút

RO nepristúpili k vymáhaniu žiadnych zmluvných pokút.

Zaujatosť

Iba MŽP a Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU) odpovedali, že sa vyskytli prípady zaujatosti a informovali aj o spôsobe riešenia. Na MŽP to boli vždy prípady keď bol v konflikte záujmov práve v tom čase úradujúci riaditeľ sekcie environmentálnych programov a projektov, ASFEU zaznamenala iba prípady zaujatosti odborných hodnotiteľov. Ostatné riadiace orgány však žiadne prípady zaujatosti nezaznamenali, čo je zaujímavé, vzhľadom na veľké množstvo posudzovaných žiadostí.¹¹ Vedie to k domnienke, že riadiace orgány predpisy o zaujatosti vo väčšine prípadov nedodržiavajú, bez konkrétnych informácií o podozreniach zo zaujatosti sa však takáto domnienka nedá overiť.

Zverejňovanie informácií

Všetky RO zverejňujú zákonom stanovené informácie o schválených žiadostiach o NFP, niektoré RO okrem toho zverejňujú aj zoznamy zaevidovaných žiadostí pred ich schválením.¹²

Poľnohospodárska platobná agentúra (PPA) s odvolaním na nariadenie komisie (ES) č. 259/2008¹³ zverejňuje informácie o prijímateľoch pomoci a podpory iba po uzatvorení finančného roka, čo síce je v súlade so spomínaným nariadením, ale z hľadiska transparentnosti je to nedostatočné.

Z hľadiska rozsahu informácií je zverejnenie mena žiadateľa, názvu projektu a výšky schválenej pomoci nedostatočné pre účinnú verejnú kontrolu. Pre efektívnu verejnú kontrolu je nutné, aby boli verejne dostupné informácie o cieľoch, aktivitách, predpokladaných merateľných výsledkoch projektov a rozpočtovaných výdavkoch. Okrem toho by bolo potrebné zverejňovať aj výsledky hodnotenia a výberu projektov, pretože práve v týchto fázach rozhodovania o žiadostiach môže dochádzať k manipuláciám.

Zverejňovanie informácií o podporených projektoch z programov riadených Poľnohospodárskou platobnou agentúrou zákon č. 528/2008 nerieši.

¹¹ Napríklad iba v rámci ROP bolo k 31.3.2010 schválených vyše 1200 žiadostí.

¹² Napríklad MŽP <http://opzp.sk/19/projekty-do-25-mil.-eur/zoznam-zaevidovanych-ziadosti-o-nfp>

¹³ Nariadenie komisie (ES) č. 259/2008 z 18. marca 2008, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 v súvislosti s uverejňovaním informácií o prijímateľoch pomoci zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) <http://www.apa.sk/download.php?fID=2321>

Zhrnutie výsledkov prieskumu

Zákon č. 528/2010 Z.z. zlepšil postavenie žiadateľov o NFP v tom, že upravil preskúmanie rozhodnutí o neschválení žiadostí o NFP. Množstvo žiadateľov tento postup využilo a viacerí boli úspešní. V oblasti predchádzania a riešenia prípadov konfliktu záujmov (zaujatosti) je zákon 528/2008 účinný len málo. Za sledované obdobie boli riadiacimi orgánmi priznané iba tri prípady, všetky na MŽP SR. Pritom je pravdepodobné, že takých prípadov bolo oveľa viac a RO sa ich nesnažia postihovať ani odhaľovať. ***Pravidlá predchádzania a postihovania konfliktu záujmov by mali byť preto sprísnené vrátane vyvodzovania sankcií za ich porušenie.***

Zverejňované informácie o schválených projektoch sú z hľadiska verejnej kontroly nakladania s verejnými prostriedkami nedostatočné. Aj keď RO formálne spĺňajú ustanovenia zákona č. 528/2008, zo zverejňovaných informácií sa nedá usúdiť, na aké aktivity sú tieto financie využívané. Treba preto výrazne rozšíriť okruh aktívne zverejňovaných informácií. Otázne je prečo prijímatelia zo súkromného sektoru po schválení žiadosti v mnohých prípadoch odmietnu podpísať zmluvu o pridelení NFP a RO aj CKO by sa mali tomuto problému venovať, pretože potenciálne môže ohroziť čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov.

3. Prípadové štúdie

3.1 Prípad: Obstarávanie služieb pre OP Technická pomoc

Chronológia udalostí:

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja (MVRR) vyhlásilo v máji 2007 výberové konanie na obstaranie služieb v rámci Operačného programu Technická pomoc. Službami, ktorých sa tender týkal boli informačné a vzdelávacie aktivity, poskytovanie právnych služieb, zabezpečenie tlmočnických a prekladateľských služieb, poskytovanie služieb spojených so zabezpečením propagácie a reklamy implementácie operačných programov a poskytovanie služieb spojených so zabezpečením procesu verejného obstarávania.

Podľa informácií, ktoré neskôr poskytlo MVRR médiám, bolo vyhlásenie tohto tendra zverejnené iba na „úradnej tabuli“ MVRR, ktorá sa nachádza na 1. poschodí vo vnútri sídla MVRR.¹⁴ K týmto priestorom verejnosť nemá bežný prístup. Výzva na prihlásenie sa do tendra bola zverejnená od 17.5.2007 do 22.5.2007, pričom žiadosť o súťažné podklady bolo potrebné podať do 23.5.2007 12:00 hod. Súťažné podklady si prebral jediný záujemca a to konzorcium firiem CONSULTING & MANAGEMENT, s.r.o., ZAMEDIA, s.r.o., European Consultants Organisation s.p.r.l. a Avocat s.r.o. Toto konzorcium sa stalo aj víťazom tendra a 5.6.2007 podpísalo zmluvu o poskytovaní služieb.¹⁵ Celková hodnota zákazky bola v zmluve obmedzená iba „výškou sumy určenej na technickú pomoc podľa Národného strategického referenčného rámca“, ale nebola vyčíslená konkrétnou sumou.

MVRR požiadalo 27.5.2008 Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) o poskytnutie stanoviska k procesu výberu zmluvného partnera na tieto služby.¹⁶ ÚVO v liste z 3.7.2008 konštatoval, že „nezistil konanie v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnilo výsledok verejného obstarávania“. ¹⁷ Neskôr hovorkyňa ÚVO pre médiá povedala, že stanovisko bolo „z neznámych dôvodov označené ako Výsledok kontroly – odpoveď, pričom išlo v skutočnosti o stanovisko, ktoré bolo odoslané z odboru kontroly, hoci skutočná kontrola nebola vykonaná“.¹⁸

Začiatkom novembra 2008 o prípade informovali médiá, čo donútilo predsedu vlády Róberta Fica, aby vyzval ÚVO a Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ), aby vykonali kontrolu.

ÚVO začal kontrolu 28. novembra 2008. Výsledkom kontroly bolo v apríli 2009 zistenie viacerých aj závažných porušení zákona o verejnom obstarávaní.¹⁹ Podľa predsedu ÚVO bola zmluva podpísaná v rozpore so súťažnými podkladmi, preto nemala byť uzatvorená a tender mal byť zrušený.²⁰ Ministerstvo financií sa ešte v decembri 2008 tiež vyjadrilo, že konzorcium, ktoré tender vyhralo, v skutočnosti nespĺnilo súťažné podmienky a malo byť zo súťaže vylúčené.²²

Kontrola NKÚ začala 9.12.2008 a skončila 5.5.2009 konštatovaním o porušení viacerých ustanovení zákona o verejnom obstarávaní. Minister výstavby a regionálneho rozvoja nesúhlasil so zisteniami a odmietol podpísať zápisnicu o výsledkoch kontroly.²¹

¹⁴ <http://www.slovacivosvete.sk/338/sprava-tasr.php?sprava=302820>

¹⁵ <http://www.eufondy.org/pdf/Zmluva.pdf>

¹⁶ http://www.eufondy.org/pdf/ziadost_o_stanovisko_k_procesu_vo.pdf

¹⁷ http://www.eufondy.org/pdf/vysledok_kontroly_odpoved.pdf

¹⁸ <http://www.sme.sk/c/4825030/pociatek-nastenku-neriesil.html>

¹⁹ http://www.eufondy.org/pdf/kontrola_uvo_2009.pdf

²⁰ http://spravy.pravda.sk/uvo-kontroverzny-tender-malo-januskovu-ministerstvo-zrusit-p6n-sk_domace.asp?c=A090409_123017_sk_domace_p29

²¹ <http://www.sao.gov.sk/index.cfm?module=ActiveWeb&Page=WebPage&DocumentID=1799>

V marci 2009 Slovensko navštívila komisárka EÚ pre regionálnu politiku Danuta Hübnerová. Na stretnutí 12. marca 2009 ju predstavitelia MVO oboznámili okrem iného aj s týmto prípadom. Druhý deň 13. marca 2009 Danuta Hübnerová požiadala slovenskú stranu o poskytnutie informácií z vyšetrovania prípadu.

Minister výstavby a regionálneho rozvoja Marian Janušek podal 14. apríla 2009 na nátlak predsedu vlády demisiu. Jeho nástupcom sa stal bývalý generálny riaditeľ Agentúry na podporu regionálneho rozvoja Igor Štefanov.

Európska komisia oznámila 17. apríla 2009, že začala proti Slovensku konanie pre porušenie zmluvy o zriadení Európskeho spoločenstva.²²

Víťazné konzorcium firiem oznámilo 28.4.2009 po dohode s MVRR, že zruší zmluvu na dodávku služieb podpísanú v júli 2007.

Po rokovaní so slovenskými úradmi EK oznámila 6. októbra 2009, že sa dohodla na uzavretí kauzy a rozhodla, že doteraz vyplatené výdavky súvisiace s týmto tendrom Slovensku nepreplatí. 20. novembra 2009 EK potvrdila, že zastavila konanie voči Slovensku vo veci možného porušenia právnych predpisov v spornom tendry. Dôvodom je skutočnosť, že MVRR už ukončilo zmluvu o poskytovaní služieb s víťazným konzorciom.

V poradí druhú kontrolu na ministerstve výstavby začal 12. novembra 2009 NKÚ. Hlavným predmetom kontroly bola účelnosť využívania finančných prostriedkov pri obstaraní služieb v rámci tendra. Správa o výsledkoch kontroly bola zverejnená 8.3.2010²³ a na jej základe predseda vlády odvolal ministra výstavby a regionálneho rozvoja Igora Štefanova.

Hlavné problémy

V tomto prípade došlo k viacerým porušeniam zákona o verejnom obstarávaní. Tie sú podrobne zdokumentované v správe ÚVO a v dvoch správach NKÚ. Okrem toho NKÚ v správe o kontrole z 8.3.2010 konštatoval aj neúčelné vynakladanie finančných prostriedkov a nedostatočnú evidenciu, na základe ktorej nebolo ani možné skontrolovať či poskytnuté služby spĺňali účel pre ktorý boli objednané.

Otázny je aj rozsah služieb, ktoré podľa zmluvy malo poskytovať víťazné konzorcium. Zmluva mu dávala na tieto služby exkluzivitu, znemožňovala Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja obstať časť služieb u iného poskytovateľa bez súhlasu konzorcia, pričom cena za tieto služby bola obmedzená iba výškou alokácie na celý Operačný program Technická pomoc a jednotkovým sadzobníkom. Okrem toho sa ukázalo aj to, že cena, ktorú MVRR zaplatilo za viaceré služby niekoľkonásobne prekročila cenu za ktorú sa takéto služby bežne poskytujú. Ide napríklad o premrštené ceny za navrhnutie loga jednotlivých operačných programov²⁴, právne služby pri vytváraní modelovej zmluvy o poskytnutí príspevku zo štrukturálnych fondov a ďalšie predražené služby.²⁵

Informácie o faktúrach zverejnila na svojej webovej stránke organizácia Aliancia fair-play.²⁶

²² <http://www.sme.sk/c/4395309/brusel-vysetruje-ako-slotovi-ludia-tendruju.html>

²³ <http://www.nku.gov.sk/index.cfm?module=ActiveWeb&Page=WebPage&DocumentID=2022>

²⁴ <http://www.sme.sk/c/4279061/janusek-priznal-ze-loga-stali-viac.html>

²⁵ <http://www.sme.sk/c/5133937/minister-sns-nakupoval-patnastnasobne-drahsie.html>

²⁶ <http://www.fair-play.sk/clanok.php?u=3&u1=6&u2=24&u3=390>

Z hľadiska funkčnosti systému monitorovania Operačného programu treba spomenúť aj to, že monitorovací výbor pre OP Technická pomoc v tomto prípade zlyhal pri plnení svojich úloh podľa Článku 2 ods. 2. písm. d) a e) Štatútu monitorovacieho výboru. Podľa týchto ustanovení má monitorovací výbor za úlohu monitorovať výsledky implementácie OP Technická pomoc a posudzovať a schvaľovať výročné a záverečné správy o vykonávaní OP Technická pomoc.

Na zasadnutí monitorovacieho výboru pre OP Technická pomoc 13.6.2008 pri rokovaní o výročnej správe o vykonávaní OP Technická pomoc za rok 2007 zástupca mimovládnych organizácií upozornil na chýbajúce informácie vo výročnej správe, ktoré súviseli s verejným obstarávaním. Na tieto upozornenia však predsedajúci MV reagoval odmietavo s argumentom, že nie je potrebné tieto skutočnosti uvádzať vo výročnej správe a budú premetom prezentácie v nasledujúcich bodoch rokovania. Keďže ani v nasledujúcich bodoch rokovania sa týmito otázkam RO nevenoval, nasledovala znova tá istá pripomienka zo strany člena MV za MVO, na čo predsedajúci reagoval tak, že členovia MV s informáciami o verejnom obstarávaní nie sú informovaní, „pretože to nie je potrebné a nikde to nie je stanovené“.²⁷

Napriek tomu, že v tejto kauze išlo o všetky finančné prostriedky, ktoré boli alokované na celý OP Technická pomoc, MV pre OP Technická pomoc sa na žiadnom rokovaní nezaoberal týmito prípadom. Iba pri schvaľovaní výročnej správy za rok 2008 boli spomenuté dôsledky celej kauzy, ale MV neprijal žiadne uznesenie, ktorým by riešil porušenia, chyby a nedostatky, ktoré boli už v tom čase zjavné.²⁸

Napriek jednoznačnej legislatíve upravujúcej zverejňovanie informácií sa opäť ukázala neochota štátnych inštitúcií sprístupňovať informácie, ktoré by mali byť podľa slovenskej legislatívy verejne dostupné. Keď sa organizácia Aliancia Fair-play začala zaujímať o okolnosti tohto prípadu a žiadala od ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja sprístupniť podrobnejšie informácie súvisiace s plnením zmluvy, začalo MVRR po krátkej dobe tieto žiadosti zamietat' s pochybným odôvodnením, že v danom prípade prebieha vnútorná kontrola.²⁹

Aliancia Fair-play potom upozornila na vážne podozrenia zo zámerného plytvania verejnými prostriedkami a manipulácie rozhodovacích procesov, na čo okrem dehonestácie zo strany vládnych činiteľov, reagoval iba predseda jednej z vládnych strán hrozbou trestného oznámenia.

Odporúčania

Priebeh kauzy ukázal na množstvo problémov v oblasti verejného obstarávania, ktoré však treba riešiť v rámci všeobecných podmienok verejného obstarávania. Nasledujúce odporúčania sú špecifické pre rozhodovanie o fondoch EÚ:

Monitorovacie výbory by mali hrať aktívnu úlohu pri riešení problémov s implementáciou operačných programov. Riadiace orgány by mali podávať členom monitorovacích výborov včasné, úplné a neskreslené informácie o stave implementácie a nesmie dochádzať k tomu, aby oprávnené požiadavky a otázky členov monitorovacích výborov boli ignorované alebo vybavené iba všeobecnou odpoveďou bez vecnej reakcie.

²⁷ Záznam z 2 zasadnutia MV pre OP Technická pomoc
http://www.eufondy.org/pdf/mv_op_tp_2_2008.pdf

²⁸ http://www.eufondy.org/pdf/mv_op_tp_6_2009.pdf

²⁹ <http://tv.sme.sk/v/12359/zuzana-wienk-neverim-ze-stefanov-padne.html>

Ukazuje sa, že suma financií vyčlenená na OP Technická pomoc je zrejme zbytočne vysoká, respektíve obsah OP Technická pomoc je formulovaný príliš úzko. Zároveň mimovládne neziskové organizácie majú veľmi obmedzené prostriedky na prácu v oficiálnych monitorovacích výboroch aj na nezávislé monitorovanie nakladania s fondmi EÚ. Preto by bolo potrebné prehodnotiť obsah OP Technická pomoc, umožniť z neho financovať aj účasť MVO na práci oficiálnych monitorovacích výborov aj pracovných skupín, ktoré vzniknú pri programovaní štrukturálnych fondov na obdobie rokov 2014-2020. Takisto by bolo potrebné umožniť z prostriedkov OP Technická pomoc financovanie aktivít MVO zameraných na nezávislý monitoring fondov EÚ.

3.2 Prípád: Združenie obcí Poloniny

Názov projektu: Zmena palivovej základne v obciach národného parku Poloniny zavedením obnoviteľného zdroja energie – biomasy

Konečný prijímateľ: Združenie obcí Poloniny (ZOP)

Projekt „Zmena palivovej základne v obciach národného parku Poloniny zavedením obnoviteľného zdroja energie – biomasy“ bol pripravený Združením obcí Poloniny (ZOP), ktorému bol 13.3.2006 schválený príspevok vo výške 65 391 229,65 Sk.

V júni 2006 vykonal Odbor implementácie projektov MŽP SR (OIP) kontrolu verejného obstarávania, ktorá nezistila žiadne nedostatky a nezrovnalosti vo verejnom obstarávaní, ktoré by tvorili prekážku v riadnej implementácii projektu. Zariadenia vybudované v rámci projektu boli skolaudované v decembri 2006. ZOP podalo následne žiadosť o platbu na sumu 58 267 223,05 Sk, ktorá bola 13.6.2007 OIP schválená a potom zaradená do súhrnnej žiadosti pre MF SR. V júli 2007 oznámilo MF SR, že pri certifikačnom overovaní žiadosť združenia o platbu bola zastavená. OIP 20.7.2007 požiadal Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) o poskytnutie metodického usmernenia vo veci verejného obstarávania a odpovede na otázky či ZOP zvoleným postupom verejného obstarávania porušilo zákon, predovšetkým či sa ZOP ako verejný obstarávateľ vyhlo zadávaniu nadlimitnej zákazky na dodávku tovarov tým, že obstarávané tovary zaradilo do spoločného obstarávania stavebných prác. V zásade šlo o to, či strojné zariadenia a mechanizmy, ktoré boli potrebné pre realizáciu projektu a prevádzku vybudovaných zariadení sú neoddeliteľne súvisiace so stavebnými prácami potrebnými na uskutočnenie predmetu zákazky a či preto môžu byť obstarávané spoločne.

ÚVO vydal 16.8.2007 metodické usmernenie so záverom „Posúdenie postupu verejného obstarávateľa pri zadávaní zákazky, t. j. či sa vyhlo zadávaniu nadlimitnej zákazky na dodávku tovarov tým, že tovary zaradil do spoločného obstarávania stavebných prác, je možné len na základe vykonanej kontroly postupu zadávania zákazky.“³⁰ Túto kontrolu vykonal ÚVO na jeseň roku 2007. Výsledkom kontroly bolo to, že ZOP malo prijať v určenom termíne konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin a predložiť ich úradu. Hlavným nedostatkom, ktorý ÚVO konštatoval bolo, že „...strojné zariadenia a mechanizmy nie sú neoddeliteľne súvisiace so stavebnými prácami potrebnými na uskutočnenie predmetu zákazky, ide o dodanie tovaru a nie je možné dodávky týchto strojov a mechanizmov zaradiť do zákazky na uskutočnenie stavebných prác.“

ZOP zaslalo námietky proti výsledkom kontroly, v ktorých argumentovalo, že „uvedené konštatovanie ÚVO zrejme závisí od individuálneho prístupu kontrolnej skupiny a nie je možné tento prístup zdôvodniť zákonom o verejnom obstarávaní“. Za podstatné ZOP pokladá, že „súvislosť stavebných prác a mechanizmov sa nedá pochopiť bez poznania obsahu projektu, ktorý bol schválený MŽP“. Tieto námietky však nezmenili výsledky kontroly, na základe ktorých MF SR zaslalo ZOP písomné oznámenie o tom, že výdavky týkajúce sa zaobstarania strojov a mechanizmov v celkovej výške až 18 mil. Sk (597,5 tis. EUR) sú neoprávnené.

³⁰ <http://www.uvo.gov.sk/download/2007/metodicke/719-2000-2007.pdf>

Záver

Tento prípad poukazuje na problémy súvisiace s poskytovaním informácií žiadateľom a konečným prijímateľom. Ak konečný prijímateľ NFP nepostupoval správne pri verejnom obstarávaní, mala to odhaliť už prvá kontrola, ktorú v tomto prípade vykonal OIP ešte pred implementáciou projektu.

Je pochopiteľné, že konečný prijímateľ sa spoľahol na výsledky tejto kontroly a postupoval ďalej tak ako bolo v projekte naplánované. To, že konečný prijímateľ bol v konečnom dôsledku potrestaný za chybu, ktorú urobil RO považujeme za vážny problém.

RO a SO/RO musia žiadateľom a konečným prijímateľom poskytovať presné a úplné informácie a koneční prijímatelia by nemali niesť zodpovednosť a dôsledky za chybné informácie, ktoré im boli poskytnuté zo strany RO alebo SO/RO. Naopak, RO a CKO by mali zabezpečiť, že nimi poskytované informácie budú úplné, presné a podávané včas.

3.3 Prípád: Prístup verejnosti k informáciám o fondoch EÚ

Osobitným problémom pri monitorovaní dodržiavania protikorupčných pravidiel, ako aj samotného nakladania s prostriedkami fondov EÚ je prístup k informáciám.

Pre verejnosť a MVO venujúce sa monitorovaniu nakladania s fondmi EÚ sú zaujímavé najmä informácie o tom, na aké účely sú financie vynakladané. Dostať sa k týmto informáciám však nebýva jednoduché napriek tomu, že ministerstvá tieto informácie majú v elektronickej forme a žiadne právne prekážky nebránia ich zverejňovaniu.

Niektoré ministerstvá sa však často uchylujú až k obštrukciám, keď vyžadujú od osoby, ktorá informácie žiada rôzne nezmyselné doplňujúce informácie.

Napríklad Priatelia Zeme-CEPA podali 16.6. 2009 e-mailom na adresu Operačného programu Bratislavský kraj (OPBK) žiadosť o sprístupnenie informácií týkajúcich sa schválených projektov (kód projektu, žiadateľ pomoci, názov projektu, miesto realizácie projektu, celková schválená suma NFP v Eurách, zdroje ERDF v Eurách, zdroje ŠR v Eurách, ciele a stručný opis projektu, celkové náklady na projekt a indikátory projektu). Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja (MVRR) ako riadiaci orgán OPBK vyzvalo 22.6.2009 na doplnenie žiadosti o informácie, ktorej povinnej osobe je žiadosť určená a kto ju podáva. V prípade, že žiadosť podáva právnická osoba, vyžiadalo si oficiálne poverenie konať v mene organizácie.

Po doplnení žiadosti MVRR odmietlo sprístupniť časť požadovaných informácií s odôvodnením, že nemá tieto informácie k dispozícii v požadovanej štruktúre, keďže zákon neukladá ministerstvu povinnosť vytvárať na základe žiadosti informácie, ktoré v momente podania tejto žiadosti neexistujú a ministerstvo nie je povinné spracovávať a vytvárať prehľady alebo tabuľky informácií podľa kritérií stanovených žiadateľom v žiadosti o informácie.

Až na základe rozkladu minister zrušil pôvodné zamietavé rozhodnutie a MVRR informácie sprístupnilo tak, že zaslalo vyplnené formuláre žiadosti o NFP, v ktorých zakrylo informácie, o ktoré Priatelia Zeme-CEPA nežiadali. Od podania žiadosti o informácie do ich sprístupnenia ubehlo dva a pol mesiaca.

Podobné obštrukcie zaznamenali Priatelia Zeme-CEPA aj zo strany Fondu sociálneho rozvoja (FSR) ako SO/RO pre OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Na žiadosť o presne špecifikované informácie týkajúce sa konkrétnych projektov a ich rozpočtov podanú 20.8.2010, zareagoval FSR výzvou na doplnenie žiadosti pretože údajne nespĺňala ustanovenia zákona o prístupe k informáciám. FSR však nešpecifikoval v čom je žiadosť neúplná. Po márnej snahe domôcť sa telefonickojej odpovede na otázku čo treba v žiadosti doplniť a keďže v pôvodnej žiadosti ani po niekoľkonásobnom overení nebolo možné nájsť nedostatky, zaslali Priatelia Zeme-CEPA 31.8.2010 „doplnenie žiadosti“, v ktoré obsahovalo identické informácie ako pôvodná žiadosť.

V zákonnej lehote FSR nereagoval a ani po niekoľkonásobných telefonických urgenciách informácie nesprístupnil ani nerozhodol o zamietnutí žiadosti. Informácie nakoniec boli sprístupnené až po personálnej výmene vedenia FSR.

Ani získavanie oficiálnych dokumentov, ktoré Slovenská republika zasiela Európskej komisii (EK) nie je jednoduché. Ministerstvo financií odmietlo v júli 2010 sprístupniť Priateľom Zeme-CEPA správy o nezrovnalostiach pri čerpaní fondov EÚ, ktoré slovenské orgány vypracúvajú a posielajú EK. V tomto prípade bolo odôvodnením zamietnutia to, že ministerstvo nemôže takéto informácie sprístupniť preto že v Slovenskej republike nie je výslovne daný súhlas na ich sprístupnenie podľa nariadenia EK.

Štátny tajomník zaslal Priateľom Zeme-CEPA list, v ktorom obhajoval tento postup a naznačil, že riešením je zmena zákona č. 528/2008. Priatelia Zeme-CEPA po konzultáciách s právnikmi došli k záveru, že na zverejnenie týchto informácií potrebuje súhlas Slovenskej republiky tretia strana (EK, iné krajiny), ale nie Slovenská republika samotná. Ministerstvo však túto argumentáciu odmietlo a prisľúbilo, že pri najbližšej novele zákona č. 528/2008 bude presadzovať jeho zmenu, ktorá umožní zverejňovanie týchto informácií.

Je zjavné, že ak má byť verejná kontrola nakladania s fondmi EÚ (a všetkými verejnými zdrojmi) účinná, **musí byť významne rozšírený okruh informácií, ktoré budú zverejňované automaticky** a to aj o také informácie, ktoré dnes štátne orgány odmietajú sprístupňovať aj na žiadosť podľa zákona. Okrem informácií o cieľoch, aktivitách a rozpočte jednotlivých projektov by mali byť bežne sprístupnené aj výsledky hodnotenia žiadostí o NFP, záznamy z rokovania výberových komisií aj mená členov výberových komisií. Malo by sa tiež stať bežnou praxou, že všetky informácie a materiály, ktoré sú predkladané na rokovanie monitorovacích výborov budú automaticky sprístupnené aj verejnosti.

Závery a odporúčania

A. Zistené problémy a nedostatky

Zo zistení vyplýva, že vo väčšine z piatich oblastí upravených uznesením vlády SR číslo 797/2004 (resp. 449/2007) sú problémy s dodržiavaním schválených opatrení. Ustanovenia zákona č. 528/2008 Z.z. sa dodržiavajú, otázna je však ich účinnosť v prevencii proti korupcii a netransparentnosti.

1. Zverejňovanie informácií

Najmenej problémové je zverejňovanie výziev. Žiadatelia väčšinou majú k dispozícii potrebné informácie a nedostatky nie sú veľmi závažné.

Zverejňovanie informácií o schválených projektoch sa oproti roku 2008 nezmenilo. **RO a CKO nad'alej zverejňujú iba základné informácie** (názov projektu, meno žiadateľa a schválená suma).

Žiadosti o detailnejšie informácie o schválených projektoch **sú často predmetom obštrukcií a nezmyselných odkladov.**

Problémom je aj roztrieštenosť zverejňovaných informácií, ktoré si záujemcovia musia práce vyhľadávať na mnohých miestach, pričom štát má k dispozícii nástroje, ktoré môžu takéto vyhľadávanie zjednodušiť.

Uplatňovanie pravidla zákazu konfliktu záujmov (zaujatosti) **je možné len veľmi ťažko kontrolovať** z dôvodu nedostatočného zverejnenia alebo úplnej absencie informácií.

2. Práva a ochranné prostriedky žiadateľov, zmluvné vzťahy

Problematické sú podmienky zmluvy medzi RO a KP, ktoré dostávajú prijímateľov do celkom podriadeného postavenia, čo im spôsobuje finančné problémy a v konečnom dôsledku ich ohrozuje aj existenčne. Je pravdepodobné, že táto nevyváženosť je dôvodom, prečo niekoľko desiatok prijímateľov zo súkromného sektoru odmietlo po schválení NFP zmluvu podpísať.

Napriek tomu, že žiadatelia majú jeden opravný prostriedok proti rozhodnutiu o nepridelení NFP (žiadosť o preskúmanie rozhodnutia podľa §14 ods. 8 zákona č. 528/2008), **stále jestvuje riziko zneužitia funkcie predovšetkým zo strany členov výberových komisií, prípadne ministra, ktorý má v niektorých OP právo meniť závery zo zasadnutia výberovej komisie.**

Osobitným problémom je **nedostatočne vyvoditeľná zodpovednosť štátnych orgánov za pochybenie a kontrast postavenia žiadateľov a štátu pri vyvodzovaní dôsledkov.** Príkladom môže byť verejné obstarávanie pri projektoch financovaných z fondov EÚ.

Nesprávny postup verejného obstarávania u konečných prijímateľov môže mať za následok neuznanie výdavkov na projekt a teda zníženie príspevku, a to aj spätne. V tomto prípade je neprijateľná prax štátnych orgánov, ktoré najprv potvrdili správnosť postupu žiadateľa pri verejnom obstarávaní a neskôr ten istý postup označili za protiprávny. Takáto zmena stanoviska štátu môže mať pre prijímateľa katastrofálny finančný dosah.

Na druhej strane v inom prípade porušenia pravidiel verejného obstarávania a zneužitia postavenia zo strany predstaviteľov MVRR, ktorý bol podrobne zdokumentovaný (tzv. nástenkový tender) bol iba odvolaný minister bez ďalších sankcií pre zodpovedné osoby. Tieto dva prípady iba potvrdzujú **kontrast v postavení konečného prijímateľa a štátu.**

3. Príprava, predkladanie a hodnotenie projektov

Kritickým miestom hodnotiaceho procesu je kontrola formálnej správnosti žiadostí o NFP. Existuje tu priestor na zneužitie a vyskytli sa prípady, kedy k zneužitiu došlo. Toto zneužitie nie je podľa terajších pravidiel postihnuteľné, ani žiadatelia nemajú nástroje na svoju ochranu.

Taktiež **neexistuje možnosť pre žiadateľa opraviť chyby priamo v texte žiadosti** o NFP, čo vytvára priestor pre zamietnutie žiadostí kvôli ľahko definovateľným a odstrániteľným chybám (napríklad preklepy a neúmyselné zámery textu a údajov).

V oblasti prípravy a predkladania žiadostí je situácia pomerne dobrá, výzvy však stále nie sú náležite vyhodnocované a **monitorovacie výbory tak dostávajú o priebehu a výsledkoch výziev iba veľmi všeobecné informácie**. Tieto informácie navyše nie sú väčšinou dostupné verejnosti. Za exces je možné považovať prípad MVR SR, ktoré veľmi neštandardným spôsobom predĺžilo už uplynulý termín na predkladanie žiadostí v jednej z výziev, čím obišlo schválené pravidlá a postupy. Z toho prípadu by mali byť vyvodené dôsledky, aby sa takéto flagrantly porušenie pravidiel v budúcnosti neopakovalo.

O procese hodnotenia žiadostí o NFP majú žiadatelia dostatočné informácie, **problémom je však vyhodnocovanie kvality práce hodnotiteľov a možnosti ich postihu**.

Chýba verejná kontrola členov výberových komisií, rovnako aj sankcie v prípade porušenia pravidiel.

4. Monitoring

Situácia v monitoringu a partnerstve sa nezlepšila.

Zástupcovia štátnych inštitúcií stále majú výraznú dominanciu v monitorovacích výboroch a členovia monitorovacích výborov nemajú zaručené práva na dostatočný prístup k informáciám súvisiacich s projektmi.

5. Programy nespádajúce pod NSRR

V programoch cezhraničnej spolupráce, v Programe rozvoja vidieka a v OP Rybné hospodárstvo **neexistujú záväzné pravidlá proti netransparentnosti a konfliktu záujmov** a tieto problémy sa prakticky nesledujú.

Dôsledkom toho je netransparentnosť rozhodovania a nekoordinované a nedostatočné zverejňovanie informácií pre žiadateľov.

V programoch cezhraničnej spolupráce napríklad **neexistuje ekvivalent odborného hodnotenia a projekty schvaľujú členovia monitorovacieho výboru**. Jediným vstupom pre hodnotenie sú pritom hodnotiace listy vypracované spoločným technickým sekretariátom, ktorý vo svojich kapacitách nemá odborných hodnotiteľov. Dochádza tak k arbitrárnym rozhodnutiam.

V programoch nie je oddelená monitorovacia a riadiaca funkcia a monitorovací výbor zároveň schvaľuje žiadosti o NFP.

Členmi monitorovacieho výboru sú zástupcovia subjektov, ktoré sú taktiež v pozícii žiadateľa o NFP, sú teda v priamom konflikte záujmov.

Zavedenie záväzných opatrení proti netransparentnosti a konfliktu záujmov a sledovanie ich dodržiavania pri týchto programoch je preto nevyhnutné.

Zhrnutie

Na základe uvedených zistení môžeme povedať, že napriek prijatým opatreniam pri spravovaní štrukturálnych fondov stále jestvuje množstvo prípadov, ktoré poukazujú na **systemové nedostatky v procesoch rozhodovania a monitoringu**.

Riziká zneužívania existujú predovšetkým v procese hodnotenia a výberu projektov.

Kvôli chýbajúcim účinným kontrolným mechanizmom nie je možné posudzovať kvalitu hodnotenia jednotlivých žiadostí.

Činnosť monitorovacích výborov je stále sťažená nedostatkom informácií o vyhodnení výziev a nedostatočné je aj zverejňovanie informácií o schválených projektoch.

Dodržiavanie pravidla zákazu konfliktu záujmov je nekontrolovateľné.

Programy patriace mimo NSRR stále nie sú povinné dodržiavať ustanovenia uznesenia vlády SR č. 449/2007.

Je zrejmé, že **jedným z hlavných dôvodov týchto nedostatkov je právna nevyhnutiteľnosť uznesení vlády zo strany žiadateľov a verejnosti**.

B. Návrhy riešení pre uvedené problémy a nedostatky

Na riešenie týchto problémov je potrebné predovšetkým:

- rozšíriť právne záväzné a vynútiteľné opatrenia proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov novelou zákona č. 528/2008 Z.z.,
- rozšíriť pôsobnosť opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov aj na programy cezhraničnej spolupráce, Program rozvoja vidieka, OP Rybné hospodárstvo aj na grantové programy Nórskeho a Švajčiarskeho finančného mechanizmu,
- kontrolovať dodržiavanie opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov štátnym orgánom stojacim mimo CKO a RO (napríklad Úrad vlády SR),
- zaviesť zverejňovanie podrobných informácií z hodnotenia a výberu žiadostí, monitoringu, šetrenia sťažností a podobne, napríklad formou vytvorenia verejnej sekcie ITMS,
- zlepšiť postavenie žiadateľov zmenou zmluvných podmienok, zavedením opravných prostriedkov a zmenou spôsobu oznamovania výsledkov hodnotenia,
- výrazne zmeniť pomer zastúpenia jednotlivých skupín subjektov v monitorovacích výboroch smerom k rovnosti.

Ďalšie odporúčania

V jednotlivých oblastiach upravených uznesením vlády SR číslo 797/2004 resp. (449/2007) je okrem už schválených opatrení potrebné:

1. Zverejňovanie informácií

- jasne zverejňovať informáciu, že v prípade neschválenia žiadosti o NFP v oznámení o neschválení žiadosti je žiadateľovi oznámený aj dôvod neschválenia podľa záverečnej správy zo zasadnutia výberovej komisie,
- zverejniť možné sankcie voči hodnotiteľom a členom výberových komisií v prípade porušenia ich povinností,
- zverejňovať zoznamy členov výberových komisií a úplné znenie zápisníc z rokovaní výberových komisií,
- zverejňovať zoznamy členov MV a úplné znenie zápisníc z rokovaní MV vrátane úplného znenia materiálov predložených na rokovanie MV,
- pre zlepšenie verejnej kontroly zverejňovať tieto informácie o schválených žiadostiach/projektoch a zjednotiť spôsob ich zverejňovania:
 - názov a sídlo prijímateľa,
 - názov, ciele a stručný opis projektu,
 - miesto realizácie aktivít projektu,
 - čas realizácie projektu,
 - rozpočet projektu,
 - výška poskytnutého nenávratného finančného príspevku,
 - indikátory projektu,
 - výsledky bodového hodnotenia žiadosti/projektu,
- zverejňovať tieto informácie o neschválených žiadostiach: názov žiadateľa, názov projektu, požadovaná suma,
- zverejňovať výsledky šetrenia sťažností,
- zverejniť všeobecne záväzné ustanovenia týkajúce sa možných sankcií v prípade porušenia pravidiel konfliktu záujmov zo strany osôb v inom než zamestnaneckom pomere (napríklad externí hodnotitelia), tieto sankcie by mali obsahovať okrem odstúpenia od zmluvy a vrátenia nakontrahovaných prostriedkov hodnotiteľom aj ďalšie postihy.

2. Práva a ochranné prostriedky žiadateľov, zmluvné vzťahy

- zmeniť podmienky zmluvy o NFP tak, aby bolo vyvážené postavenie konečného prijímateľa a poskytovateľa NFP, poskytovateľ musí najmä niesť plnú zodpovednosť za porušenie zmluvy z jeho strany a prijímateľ by v takom prípade nemal vrátiť už vyplatený príspevok.

3. Príprava, predkladanie a hodnotenie projektov

- posilniť postavenie žiadateľov pri kontrole formálnej správnosti žiadostí a dôsledne uplatňovať princíp kontroly štyroch očí,
- zjednotiť lehoty na doplnenie formálnych náležitostí a umožniť žiadateľom za presne stanovených podmienok zasahovať spätne do žiadosti o NFP s cieľom opravy formálnych chýb,
- jednoznačne vylúčiť možnosť zmeniť rozhodnutie výberovej komisie rozhodnutím ministra,

- určiť orgán nezávislý od RO, na ktorý by sa mohli žiadatelia obracať s podnetmi a sťažnosťami, zverejniť v každej výzve kontakt na tento orgán a zverejňovať výsledky šetrení vykonaných týmto orgánom,
- oznamovať všetkým žiadateľom podrobné výsledky bodového hodnotenia ich žiadosti.

4. Monitoring

- zmeniť zastúpenie sektorov v MV tak, aby ich pomer bol vyvážený (napríklad rovné tretinové zastúpenie predstaviteľov štátu, samosprávy a ostatných partnerov),
- jednoznačne a jednotne upraviť vo všetkých štatútoch MV práva členov MV, ktoré im umožnia účinne vykonávať svoju funkciu, najmä v oblasti prístupu k informáciám o hodnotení a realizácii projektov.

**Príloha 1. Prieskum dodržiavania opatrení proti netransparentnosti, zneužívaniu a konfliktu záujmov
v programovom období 2007 – 2013**

Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007 (797/2004) a nové zistenia problémov	Dodržiavanie opatrení a novo zistené problémy v priebehu roku 2010	Komentár – porovnanie so stavom v roku 2008
Tematický okruh 1: Vyhlasovanie výziev na predkladanie projektov		
Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007:		
<p>Štruktúra výziev na predkladanie žiadostí o NFP – povinne zverejňované informácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - označenie opatrenia /schémy pomoci / kofinancovania - dátum zverejnenia výzvy, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP - cieľ výzvy, oprávnené aktivity, výdavky - oprávnení žiadatelia, cieľové skupiny, geografický rozsah opatrenia - časové rozpätie trvania projektu - celkový objem finančných prostriedkov na výzvu - časový harmonogram prijímania žiadostí o poskytnutie NFP - podmienky poskytnutia pomoci - meno, tel. a e-mailový kontakt na osobu poverenú poskytovaním autorizovaných informácií o uvedenej výzve 	<p>Regionálny operačný program – je uvedená iba všeobecná e-mailová adresa, chýbajú kontakty na konkrétne osoby a to aj na RO aj na SO/RO – stránka uvádza iba začiatok a koniec výzvy, ostatné termíny chýbajú, nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba.</p> <p>OP Životné prostredie – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Výskum a vývoj – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Zdravotníctvo – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – nie je zverejnená konkrétna kontaktná osoba</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Základná štruktúra dokumentov bola dodržiavaná vo všetkých programoch a výzvach. Stále chýbajú kontakty na konkrétne osoby, ktoré by mali poskytovať autorizované informácie.</p>	<p>Nezmenené, menšie problémy pretrvávajú</p>
<p>Štandardná forma žiadosti o NFP (formulár pre žiadateľa o NFP) a príručka pre KPP (pokyny pre žiadateľov) a záväzný zoznam povinných príloh by mal byť dodržaný v každej výzve</p>	<p>Regionálny operačný program – bez nedostatkov</p> <p>OP Životné prostredie – bez nedostatkov</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – bez nedostatkov</p> <p>OP Výskum a vývoj – bez nedostatkov</p> <p>OP Zdravotníctvo – bez nedostatkov</p>	<p>Nezmenené, bez problémov.</p>

	<p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – bez nedostatkov</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Štandardná forma žiadosti o NFP je dodržaná.</p>	
Zväzný zoznam povinných príloh	<p>Regionálny operačný program – bez nedostatkov</p> <p>OP Životné prostredie – bez nedostatkov</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – bez nedostatkov</p> <p>OP Výskum a vývoj – bez nedostatkov</p> <p>OP Zdravotníctvo – bez nedostatkov</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – bez nedostatkov</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Požiadavky na zoznam povinných príloh boli vo všetkých operačných programoch dodržané.</p>	Nezmenené, bez problémov.
<p>Zmluva o poskytnutí NFP: štandardný návrh zmluvy o poskytnutie finančného príspevku by mal byť súčasťou každej výzvy. Informácie o zmluve a náležitosti zmluvy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzor na webe - príloha – žiadosť o NFP - príloha – opis projektu - príloha – úplný rozpočet 	<p>Regionálny operačný program – bez nedostatkov</p> <p>OP Životné prostredie – bez nedostatkov</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – bez nedostatkov</p> <p>OP Výskum a vývoj – bez nedostatkov</p> <p>OP Zdravotníctvo – bez nedostatkov</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – bez nedostatkov</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Zmluvy majú jednotnú formu a sú súčasťou každej výzvy, resp. sú zverejnené na internetových stránkach RO, resp. SO/RO.</p>	Nezmenené, bez problémov.

Tematický okruh 2: Príprava a predkladanie projektov

Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007:

Zverejnený mechanizmus hodnotenia projektov a výberu projektov	<p>Regionálny operačný program – bez nedostatkov</p> <p>OP Životné prostredie – uvedený v príručke pre žiadateľa</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – bez nedostatkov</p> <p>OP Výskum a vývoj – uvedený v príručke pre žiadateľa</p> <p>OP Zdravotníctvo – uvedený v príručke pre žiadateľa</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – bez nedostatkov</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – uvedený v príručke pre žiadateľa</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Informácia o mechanizme hodnotenia je súčasťou všetkých výziev.</p>	<p>Nezmenené. Bez problémov.</p>
Zverejnený mechanizmus opravných prostriedkov vo väzbe na kontrolu formálnej správnosti žiadosti	<p>Regionálny operačný program – bez nedostatkov</p> <p>OP Životné prostredie – uvedený neúplne v príručke pre žiadateľa</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – bez nedostatkov</p> <p>OP Výskum a vývoj – bez nedostatkov</p> <p>OP Zdravotníctvo – nejasne formulované informácie</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – nie sú uvedené informácie o lehotách</p> <p>OP Bratislavský kraj – bez nedostatkov</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez nedostatkov</p> <p>Záver: Tieto informácie sú obsiahnuté takmer vo všetkých výzvach.</p>	<p>V podstate nezmenené, je potrebné zverejňovať presné a úplné znenie postupu pri zistení nedostatkov v priebehu kontroly formálnej správnosti</p>
Zverejnenie podporných dokumentov: - operačný program	<p>Regionálny operačný program – operačný program a programový manuál sú na stránke, chýbajú informácie o výberovej komisii, ako aj odkazy na informačné semináre k výzve</p>	<p>V podstate nezmenené. RO a SO/RO by mali zlepšiť zverejňovanie všetkých</p>

<ul style="list-style-type: none"> - programový manuál - schéma štátnej pomoci/schéma de-minimis - štatút a rokovací poriadok výberovej komisie - odkazy na informačné semináre k výzve 	<p>OP Životné prostredie – chýba štatút a rokovací poriadok výberovej komisie. Sú zverejnené školenia k príprave žiadosti, verejnému obstarávaniu a pod. absentujú informačné semináre k výzvam.</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – dokumenty sú rozdelené vo viacerých sekciách</p> <p>OP Výskum a vývoj – bez nedostatkov</p> <p>OP Zdravotníctvo – bez nedostatkov</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – chýbajú informácie o výberovej komisii, o informačných seminároch. Operačný program a operačný manuál nie je priamo vo výzve ale na stránke OP.</p> <p>OP Bratislavský kraj – chýbajú informácie o výberovej komisii. Informačné akcie boli po vyhlásení zrušené</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – chýbajú informácie o informačných seminároch</p> <p>Záver: Dokumenty sú vo všeobecnosti dostupné, avšak bývajú roztrúsené na viacerých miestach stránky. Najčastejšie chýbajúce sú odkazy na informačné semináre a informácie o nich.</p>	<p>informácií tak, aby boli pre žiadateľov ľahko a rýchlo dostupné v prehľadnej forme</p>
<p>Pravidelné informácie o stave čerpania prostriedkov alokovaných na príslušné opatrenie/schému štátnej pomoci</p> <p>CKO má povinnosť zverejňovať na svojom informačnom portáli pravidelné sumárne informácie o stave čerpania prostriedkov alokovaných na príslušné opatrenie (vrátane objemu prostriedkov, ktoré ostávajú k dispozícii pre žiadateľov). Tieto informácie budú aktualizované minimálne v pravidelných polročných intervaloch v prípade priebežného posudzovania projektov.</p>	<p>CKO zverejňuje sumárnu tabuľku, ktorú aktualizuje zhruba raz za tri mesiace.</p> <p>Regionálny operačný program – Vo výzvach je zverejňovaný indikatívny objem financií určený na príslušnú výzvu</p> <p>OP Životné prostredie – Vo výzvach je zverejňovaný indikatívny objem financií určený na príslušnú výzvu, je zverejňovaná informácia o schválených žiadostiach za každú ukončenú výzvu aj so sumou v príslušnej výzve vyčerpanou.</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – Vo výzvach je zverejňovaný indikatívny objem financií určený na výzvu.</p> <p>OP Výskum a vývoj – Vo výzvach je zverejňovaný objem financií určený na príslušnú výzvu.</p> <p>OP Zdravotníctvo – Vo výzvach je zverejňovaný objem financií určený na príslušnú výzvu.</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – Vo výzvach je zverejňovaný objem financií určený na príslušnú výzvu.</p> <p>OP Bratislavský kraj – Vo výzvach je zverejňovaná informácia o zostávajúcich finančných prostriedkoch určených na jednotlivé opatrenia resp. skupiny aktivít</p> <p>OP Vzdelávanie – Vo výzvach je zverejňovaný objem financií určený na príslušnú výzvu.</p> <p>Záver: Žiadatelia majú k dispozícii iba informáciu o indikatívnom objeme financií určenom na výzvu. Informácie o stave čerpania jednotlivých opatrení sú aktualizované oneskorene vzhľadom na potreby informovania žiadateľov.</p>	<p>Pôvodne mali túto povinnosť RO a SO/RO s podmienkou ich zverejnenia do 30 dní po uzavretí každého kola výberu projektov, resp. v pravidelných polročných intervaloch v prípade priebežného posudzovania projektov.</p>

<p>Zmeny podmienok po vyhlásení výzvy Po vyhlásení časovo obmedzených výziev by mal RO ustanoviť záväzný princíp nemennosti podmienok uskutočňovať akékoľvek zmeny. V prípade priebežných výziev by sa mal uplatňovať princíp včasného informovania konečných prijímateľov/užívateľov pomoci o pripravovaných zmenách.</p>	<p>Regionálny operačný program – Podmienky boli zmenené vo februári 2010 pre všetky výzvy. Došlo k zjednodušeniu postupu pre žiadateľov a zmena bola sprevádzaná predĺžením lehoty výziev najmenej o 15 dní. Takýto postup je v rozpore s uznesením vlády. V jednom prípade došlo k predĺženiu lehoty na predkladanie žiadostí veľmi neštandardným spôsobom (vyše pol roka po vypršaní lehoty RO oznámil jej predĺženie o dva týždne, čo označil za tzv. druhé hodnotiace kolo, pričom informácia o dvoch kolách v pôvodnej výzve nebola)</p> <p>OP Životné prostredie – podmienky na nemenili, predĺžili sa lehoty na predkladanie žiadostí, menili sa texty príloh k žiadosti.</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – podmienky na nemenili, došlo k zmenám dokumentov</p> <p>OP Výskum a vývoj – podmienky na nemenili, došlo k zmenám dokumentov</p> <p>OP Zdravotníctvo – podmienky sa nemenili</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – podmienky sa nemenili</p> <p>OP Bratislavský kraj – podmienky sa nemenili</p> <p>OP Vzdelávanie – podmienky sa nemenili</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – podmienky sa nemenili</p> <p>Záver: Podmienky výziev sa až na jeden prípad zväčša nemenili. Pomerné časté sú menšie zmeny v textoch zverejnených dokumentov v prílohách výziev, ktoré však nemajú zásadnú dopad na žiadateľov. Bol zdokumentovaný prípad veľmi neštandardnej „zmeny dátumu ukončenia výzvy“.</p>	<p>Došlo k zhoršeniu oproti roku 2008. Najmä postup RO ROP bol najmenej v dvoch prípadoch neštandardný.</p>
<p>Minimálna doba na podávanie projektov (60 dní pre ESF a 90 dní pre EFRR a KF) Je potrebné stanoviť minimálnu lehotu 60 dní na predkladanie projektov po zverejnení časovo ohraničených výziev. Pri časovo ohraničených výzvach musí platiť zásada neskracovania lehoty na predkladanie projektov</p>	<p>Regionálny operačný program – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Životné prostredie – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Výskum a vývoj – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Zdravotníctvo – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Bratislavský kraj – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Vzdelávanie – lehoty boli dodržané</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – lehoty boli dodržané</p> <p>Záver: Lehoty stanovené uznesením boli rešpektované vo všetkých výzvach.</p>	<p>Nezmenené, bez problémov.</p>

Tematický okruh 3: Hodnotenie a výber projektov

Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007:

<p>Kontrola formálnej správnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zverejnená informácia o opravných prostriedkoch - lehota na doplnenie (min. 5 pracovných dní) 	<p>Regionálny operačný program – informácia na webe je iba vo forme odkazu na príručku pre žiadateľa, lehoty na doplnenie sú uvedené vo výzvach a sú minimálne 7 kalendárnych dní. Toto je v rozpore z uznesením, ktoré uvádza lehotu minimálne 5 pracovných dní a teda zohľadňuje dni pracovného pokoja a sviatky.</p> <p>OP Životné prostredie – absentujú kľúčové informácie o lehote pre nápravu zistených nedostatkov pri formálnej kontrole a informácia o opravných prostriedkoch.</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – informácie zverejnené. Lehota je 8 kalendárnych dní. Lehota opäť nie je uvedená v pracovných dňoch.</p> <p>OP Výskum a vývoj – chýba informácia, či ide o pracovné alebo kalendárne dni.</p> <p>OP Zdravotníctvo – informácie o opravných prostriedkoch sú čiastočné s informáciou, že chýbajúce prílohy sa môžu doplniť, avšak bez uvedenia termínu</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – bez nedostatkov (lehoty sú uvádzané v pracovných dňoch)</p> <p>OP Bratislavský kraj – lehoty sa uvádzajú v kalendárnych dňoch</p> <p>OP Vzdelávanie – bez nedostatkov (lehota 7 pracovných dní je nad rámec uznesenia)</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – lehota je uvedená v príručke a nie priamo vo výzve. V texte je uvedené 7 dní, bez definovania či ide o pracovné alebo kalendárne.</p> <p>Záver: Hlavným problémom pri formálnej kontrole sú nejednotné lehoty na odstránenie nedostatkov v rozpore s uznesením vlády. Väčšina RO uvádza 7 dní, čo skracuje efektívny pracovný čas pre kvalitné splnenie požiadaviek OP. Uznesenie jasne definuje lehotu minimálne 5 pracovných dní.</p>	<p>Objavil sa nový problém – nejednotnosť lehôt na doplnenie žiadosti.</p>
<p>Hodnotitelia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spôsob výberu hodnotiteľov zverejnený na webe - zverejnený zoznam hodnotiteľov - školenia hodnotiteľov na webe - povinnosti, práva, zodpovednosť a sankcie na webe - odmeny na webe - ďalšie informácie na webe 	<p>Regionálny operačný program – spôsob výberu je zverejnený v systéme riadenia ŠF a KF, chýbajú informácie o školeniach hodnotiteľov, o právach, povinnostiach, zodpovednosti a sankciách pri ich porušení a informácie o odmenách hodnotiteľov.</p> <p>OP Životné prostredie – nie sú zverejnené informácie týkajúce sa hodnotiteľov</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – chýbajú akékoľvek informácie týkajúce sa hodnotiteľov</p> <p>OP Výskum a vývoj – chýbajú akékoľvek informácie týkajúce sa hodnotiteľov</p> <p>OP Zdravotníctvo – chýba menný zoznam hodnotiteľov a informácie o ich školení, chýba informácia o odmenách. Sú zverejnené možné sankcie.</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – informácie o hodnotiteľoch chýbajú. Zverejňujú sa výzvy na externých hodnotiteľov</p>	<p>Nezmenené, problém pretrváva.</p>

	<p>OP Bratislavský kraj – informácie o hodnotiteľoch chýbajú</p> <p>OP Vzdelávanie – informácie o hodnotiteľoch chýbajú</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – informácie o hodnotiteľoch chýbajú</p> <p>Záver: Informácie o hodnotiteľoch, ich výbere, povinnostiach, právach a zodpovednostiach, ako aj o odmenách a sankciách pri výkone ich funkcie sú pri väčšine operačných programoch minimálne. Toto predstavuje závažný nedostatok, ktorý bráni transparentnému hodnoteniu projektov.</p>	
<p>Výberová komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - štatút a rokovací poriadok na webe - počet členov VK - percentuálne zastúpenie MVO vo VK 	<p>Regionálny operačný program – chýbajú informácie o štatúte a rokovacom poriadku, o počte členov aj o percentuálnom zastúpení členov výberovej komisie.</p> <p>OP Životné prostredie – chýbajú akékoľvek informácie o výberovej komisii</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – chýba informácia o percentuálnom zložení členov výberovej komisie</p> <p>OP Výskum a vývoj – chýba informácia o percentuálnom zložení členov výberovej komisie</p> <p>OP Zdravotníctvo – chýba informácia o percentuálnom zložení členov výberovej komisie</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – informácie chýbajú</p> <p>OP Bratislavský kraj – informácie chýbajú</p> <p>OP Vzdelávanie – nie je definované percentuálne zastúpenie skupín členov VK</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – bez zastúpenia MVO</p> <p>Záver: Zverejnené Informácie o výberovej komisii sú obmedzené a často sa obmedzujú na štatút a rokovací poriadok. Chýbajú informácie o členoch VK a o percentuálnom zastúpení jednotlivých skupín socioekonomických partnerov.</p>	<p>Nezmenené. Problém pretrváva</p>
<p>Správa o vyhodnotení výzvy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné sumárne informácie o výzve a o počte prijatých žiadostí o NFP - informácie o počte schválených a neschválených žiadostí, z toho pre formálne nedostatky - finančné údaje (žiadaná a schválená výška NFP) - počet a termín uzatvorenia zmlúv - dátum zverejnenia správy - správa na webe do 30 dní od zaslania rozhodnutí (max. 130 dní od deadlinu výzvy) 	<p>Regionálny operačný program – informácie sú obmedzené. Absentujú o počte schválených a neschválených ŽoNFP a ich delení podľa základných kategórií (vrátane neschválených pre formálne nedostatky), stránka neuvádza informácie o rozdieloch medzi žiadanými a schválenými výškami NFP, termíny uzatvorenia zmlúv a dátum zverejnenia správy (čo je dôvod prečo nemožno kontrolovať dodržanie lehôt pre zverejnenie hodnotenia).</p> <p>OP Životné prostredie – v čase ukončenia prieskumu neboli správy k predmetným výzvam vyhotovené. Pri starších výzvach sú údaje roztrúsené vo viacerých dokumentoch, chýba informácia o neschválených žiadostiach a o počte a termíne uzatvorenia zmlúv.</p> <p>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – správy v čase ukončenia prieskumu neboli dokončené, chýba informácia o neschválených žiadostiach o NFP.</p> <p>OP Výskum a vývoj – správy a informácie o žiadostiach o NFP neboli v čase ukončenia prieskumu zverejnené, chýbajú jasné informácie o počtoch a termínoch uzavretia zmlúv o NFP a o dodržaní lehôt na zverejnenie hodnotiacich správ</p> <p>OP Zdravotníctvo – informácie sú k dispozícii. Informácia o dodržaní lehôt na zverejnenie správ, ako aj termíny uzatvorenia</p>	<p>Takmer nezmenené. Problém pretrváva</p>

<p>Vyhodnotenie by taktiež malo obsahovať rôzne typy kategorizácie žiadostí o NFP, podľa geografického umiestnenia, odvetvovej klasifikácie ekonomických činností žiadateľa (ďalej len „OKEČ“), právnej formy žiadateľa, zamerania projektu a pod.</p>	<p>zmlúv.</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – informácie sú neúplné a pri jednotlivých výzvach sú zverejnené iné typy informácií. Chýbajú informácie o zmluvách o NFP, dátumy zverejnenia správ</p> <p>OP Bratislavský kraj – informácie, ktoré mali byť pred ukončením prieskumu zverejnené, boli zverejnené</p> <p>OP Vzdelávanie – chýbajú informácie o zmluvách o NFP a dátum zverejnenia správ</p> <p>OP Informatizácia spoločnosti – zverejnené iba schválené projekty</p> <p>Záver: Úroveň informácií týkajúcich sa hodnotenia výzvy je rozdielna, pričom najdôležitejším nedostatkom je absencia informácie o neschválených žiadostiach o NFP. Základné sumárne informácie o výzve sú nedostatočné (chýba kategorizácia žiadostí o NFP).</p>	
--	--	--

Tematický okruh 4: Monitoring

Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007:

<p>Zverejnené informácie na webe:</p> <ul style="list-style-type: none">- štatút, rokovací poriadok a zloženie monitorovacieho výboru- skrátené zápisy- úplné zápisy- prezenčné listiny	<p>Regionálny operačný program – chýba informácia o menách členov monitorovacieho výboru.</p> <p>OP Životné prostredie – bez nedostatkov</p> <p>spoločný MV Vedomostná ekonomika (OP KaHR, VaV a IS). Štatút a rokovací poriadok je na stránke RO pod zasadnutím MV.</p> <p>OP Zdravotníctvo – nie je jasné, či je zverejnený zápis skrátený alebo úplný</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – chýbajú informácie o monitorovacom výbore</p> <p>OP Bratislavský kraj – chýbajú prezenčné listiny.</p> <p>OP Vzdelávanie – informácie chýbajú</p> <p>Záver: V informáciách o monitorovacích výboroch existujú nedostatky. Pri niektorých operačných programoch chýbajú informácie úplne, pri niektorých chýbajú menné zoznamy členov a prezenčné listiny, ktoré umožňujú kontrolu aktivity členov.</p>	<p>Takmer nezmenené. Problém pretrváva</p>
<p>Pomer sektorov zastúpených v MV:</p> <ul style="list-style-type: none">- percento št.správy- percento úz. Samosprávy- percento neštátnych organizácií- percento MVO	<p>Regionálny operačný program – Naďalej pretrváva nepomerne nízke percento zastúpenia ostatných socioekonomických partnerov (iba 10%) a dominancia štátnej správy.</p> <p>OP Životné prostredie – výrazná dominancia štátnej správy (73,9%)</p> <p>spoločný MV Vedomostná ekonomika – Zloženie MV je nevyvážené v prospech štátnej správy so zastúpením 64,6%. Neštátne organizácie sú zastúpené 18,75%, chýba informácia o zastúpení MVO.</p> <p>OP Zdravotníctvo – iba 6,6% členov MV pripadá na neštátne organizácie, pričom chýba informácia o zastúpení MVO.</p> <p>OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – výrazná dominancia štátnej správy</p> <p>OP Bratislavský kraj – výrazná dominancia štátnej správy so zastúpením 72%. Garantované jedno miesto pre MVO.</p> <p>OP Vzdelávanie – výrazná dominancia štátnej správy</p> <p>Záver: Vo všetkých OP pretrváva výrazná dominancia štátnej správy a samosprávy, na úkor ostatných socioekonomických partnerov, čo vážnym spôsobom obmedzuje ich reálny vplyv na monitorovanie programu.</p>	<p>Nezmenené. Problém pretrváva</p>

Tematický okruh 5: Konflikt záujmov

Opatrenia prijaté na základe uznesenia č. 449/2007:

Zverejnené na webe RO:

- pravidlo
- opatrenia prijaté na elimináciu
- kontaktná osoba

Regionálny operačný program – na stránke chýba informácia o pravidle ani o opatreniach na elimináciu konfliktu záujmov. Tak isto absentuje kontaktná osoba riešiaci konflikt záujmov.

OP Životné prostredie – informácie nie sú dostupné

OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – pravidlo je zverejnené na stránke RO, chýba na stránke SO/RO, nie sú zverejnené informácie o opatreniach na elimináciu konfliktu záujmov a kontaktná osoba.

OP Výskum a vývoj – pravidlo je zverejnené na stránke, nie sú zverejnené jasné informácie o opatreniach na elimináciu konfliktu záujmov a kontaktná osoba.

OP Zdravotníctvo – je možnosť pre verejnosť nahlásiť podozrenie z nezrovnalostí, chýbajú informácie o opatreniach a kontaktná osoba

OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia – pravidlo je zverejnené na stránke, chýba informácia o opatreniach, sú uvedené kontaktné informácie (nie kontaktná osoba)

OP Bratislavský kraj – chýbajú informácie

OP Vzdelávanie – je zverejnená iba informácia o nezrovnalostiach

OP Informatizácia spoločnosti – informácie nie sú dostupné

Záver: Informácie o konflikte záujmov sa vo väčšine prípadov obmedzujú na zverejnenie pravidla. Chýbajú informácie o opatreniach na zabránenie vzniku konfliktu záujmov a kontaktné osoby, na ktoré sa môžu zainteresované subjekty s podozrením obrátiť.

Príloha 2.

Aktualizácia záverov a odporúčaní vyplývajúcich z dotazníka „Právna ochrana pred netransparentnosťou, zneužívaním a konfliktom záujmov vo vzťahu k rozhodovaniu o využívaní fondov EÚ v SR“ pre programové obdobie 2007 – 2013

Uznesením vlády SR č. 146 z 21. februára 2007, úloha B.6, bolo ministrom výstavby a regionálneho rozvoja SR uložené „v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom spravodlivosti a podpredsedom vlády pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny aktualizovať závery a odporúčania vyplývajúce z dotazníka „Právna ochrana pred netransparentnosťou, zneužívaním a konfliktom záujmov vo vzťahu k rozhodovaniu o využívaní fondov EÚ v SR“ a predložiť ich na rokovanie vlády“ v termíne do 30. apríla 2007. Závery a odporúčania sú aktualizované vzhľadom na systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu a usmernenia Centrálného koordinačného orgánu, ako aj skúsenosti z programového obdobia 2004 – 2006. Aktualizované závery a odporúčania sú platné a záväzné pre programové obdobie 2007 – 2013. Z dôvodu zachovania rovnakých podmienok a konzistentnosti systému budú platiť pre programové obdobie 2004 – 2006 pôvodné závery a odporúčania schválené uzneseniami vlády SR 797 z 18. augusta 2004 a č. 141 z 16. februára 2005.

I. tematický okruh: Vyhlásovanie výziev na predkladanie projektov

(I.1) Z dôvodu zavedenia jednotnej a záväznej štruktúry dokumentov a informácií, ktoré musia byť zverejnené minimálne na relevantných internetových stránkach ako súčasť každej výzvy (to sa týka aj štátnej pomoci/spolufinancovania zo strany štátu) na predkladanie žiadostí o NFP všetkých operačných programov je nutné zverejniť nasledovné:

1. Základné informácie – jednoznačne identifikujúce výzvu najmä z hľadiska operačného programu a riadiaceho orgánu, ktorý výzvu zverejňuje (napr. názov výzvy, kód výzvy, začlenenie výzvy do programovej štruktúry vrátane názvu programu a opatrenia, názov orgánu, fond, objem finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu, informácia o pláne vyhlásenia ďalšej výzvy, dátum zverejnenia výzvy, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP, cieľ výzvy, oprávnené aktivity, výdavky a žiadatelia, cieľové skupiny, geografický rozsah opatrenia, časové rozpätie trvania projektu (min., max.), formu pomoci a pod.)
2. Mechanizmus hodnotenia a výberu projektov vrátane hodnotiacich a výberových kritérií
3. Mechanizmus opravných prostriedkov vo väzbe na kontrolu administratívnej zhody žiadosti
4. Štandardnú formu žiadosti o nenávratný finančný príspevok (formulár pre žiadateľa), a záväzný zoznam povinných príloh
5. Štandardný návrh zmluvy o poskytnutí finančného príspevku resp. všeobecných zmluvných podmienok
6. Programové dokumenty (napr. operačný program, programový manuál, schéma štátnej pomoci/schéma de minimis,...), riadiace akty (napr. štatút a rokovací poriadok výberovej komisie,...), metodické predpisy a informačné materiály (resp. musí byť vytvorené internetové prepojenie tzv. link)
7. Príručka pre žiadateľa – (Úvod, platnosť príručky, podmienky poskytnutia pomoci žiadateľovi, pokyny pre žiadateľa v súvislosti s predkladanými žiadosťami o NFP, schvaľovanie žiadosti o NFP, komunikácia)

8. Spôsob, pravidiel a podmienky poskytovania informácií pre žiadateľov vrátane telefonického a e-mailového kontaktu, na ktorom môžu žiadatelia získať autorizované informácie vrátane vymedzenia súboru informácií, ktoré riadiaci orgán a sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom (RO, SO/RO) musí žiadateľom poskytnúť, termínu, do ktorého sa informácie žiadateľovi poskytnú a záväznosti poskytnutých informácií

Táto štruktúra je povinným minimom pre všetky RO a SO/RO. RO a SO/RO môžu zverejniť v rámci výzvy popri doplnkových dokumentoch a informáciách aj ďalšie informácie. Zverejnenie týchto informácií nesmie byť vykonané na úkor prehľadnosti vyššie uvedených informácií.

(I.2) Po vyhlásení výzvy RO podmienky poskytnutia pomoci vo vzťahu k žiadateľovi definované vo výzve sa nemôžu meniť z dôvodu zabezpečenia rovnakých podmienok pre všetkých žiadateľov o NFP. Ak v priebehu zverejnenia výzvy dôjde k závažným zmenám (napr. legislatívne zmeny v SR, resp. EÚ) , ktoré menia podmienky poskytnutia pomoci vo vzťahu k žiadateľovi, RO danú výzvu predčasne ukončí a zruší. Už predložené projekty, budú automaticky zaradené do ďalšej výzvy, pričom žiadateľom bude umožnené doplniť náležitosti, v prípade ak v novej výzve budú zmenené podmienky.

(I.3) Lehoty na predkladanie projektov po zverejnení časovo ohraničených výziev sú stanovené nasledovne:

- minimálne 60 kalendárnych dní pre OP financované z Európskeho sociálneho fondu,
- minimálne 90 kalendárnych dní pre OP financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu

V prípade priebežných výziev RO/SORO v lehote 30 kalendárnych dní pred ukončením resp. dočasným pozastavením výzvy na predkladanie žiadostí o NFP zverejní na svojej internetovej stránke a informačnom portáli CKO informáciu o plánovanom uzatvorení výzvy.

(I.4) CKO má povinnosť zverejňovať na svojom informačnom portáli pravidelné sumárne informácie o stave čerpania prostriedkov alokovaných na príslušné opatrenie (vrátane objemu prostriedkov, ktoré ostávajú k dispozícii pre žiadateľov). Tieto informácie budú aktualizované minimálne v pravidelných polročných intervaloch v prípade priebežného posudzovania projektov.

(I.5) Z dôvodu sprehľadnenia a zvýšenia transparentnosti musí byť každá výzva spolu s prílohami súbežne zverejnená elektronicky na internetovej stránke RO, SO/RO a na informačnom portáli Centrálného koordinačného orgánu (resp. musí byť vytvorené internetové prepojenie tzv. link). Zároveň na informačnom portáli CKO musí byť uvedený zoznam všetkých internetových stránok RO a SO/RO, kde sú zverejnené výzvy. Ďalej je potrebné zaviesť na príslušných internetových stránkach RO a SO/RO archív, kde budú sprístupnené neaktuálne výzvy aj s dokumentáciou. V prípade, že v priebehu vyhlásenia výzvy dôjde k doplneniu informácií (pri dodržaní podmienok bodu I.2), musí byť uvedená skutočnosť aj na príslušnej internetovej stránke ako aktualita.

II. tematický okruh: Príprava a predkladanie projektov

(II.1) S ohľadom na potrebu zavedenia jednotnej a záväznej úpravy poskytovania informácií žiadateľom RO a SO/RO, musí byť dodržané nasledovné:

1. RO a SO/RO musí súčasne so zverejnením výzvy minimálne na relevantných internetových stránkach uverejniť emailovú adresu, poštovú adresu, telefónne číslo, faxové číslo subjektu zodpovedného za poskytovanie informácií žiadateľom

2. Na písomne predložené žiadosti o poskytnutie informácií žiadateľov (zaslané poštou, faxom alebo elektronicky) musí autorizovaný subjekt odpovede zaslať žiadateľovi v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z o slobodnom prístupe k informáciám. RO zároveň informácie všeobecného charakteru (ak je to vhodné, aj na iné, najmä opakujúce sa otázky) zverejní prostredníctvom príslušnej internetovej stránky bez zbytočného odkladu
3. Všetky odpovede zverejnené na internetovej stránke alebo poskytnuté žiadateľovi v písomnej forme alebo elektronickej forme sa považujú za záväzné a žiadateľ sa na ne môže v prípade potreby odvolávať
4. Odpovede poskytnuté žiadateľovi telefonicky ústnou formou, pokiaľ neboli spracované do písomnej podoby, nemožno považovať za záväzné a žiadateľ sa na ne nemôže odvolať
5. Žiadateľ nesmie byť v hodnotiacom procese postihnutý za dôsledky nesprávnej informácie, ktorú mu poskytol autorizovaný subjekt v písomnej alebo elektronickej forme. Toto ustanovenie sa netýka podmienok stanovených v schéme štátnej pomoci/pomoci de minimis. V takomto prípade musí byť žiadateľ a projekt zamietnutý bez ohľadu na pôvodné stanovisko autorizovaného subjektu
6. Odpovede zverejnené na internetovej stránke nemôže RO a SO/RO, ani autorizovaný subjekt meniť s výnimkou prípadov, keď výrazným spôsobom na príslušnej webovej stránke označí zmenu, ku ktorej došlo a uvedie dôvod zmeny

(II.2) RO a SO/RO po ukončení schvaľovacieho procesu projektov má povinnosť predložiť príslušnému monitorovaciemu výboru (MV) správu o vyhodnotení výzvy, ktorá bude obsahovať:

1. základné sumárne informácie o výzve a o počte prijatých žiadostí o NFP (rôzne typy kategorizácie žiadostí o NFP, podľa geografického umiestnenia, odvetvovej klasifikácie ekonomických činností u žiadateľa (ďalej len „OKEČ“), právnej formy žiadateľa, zamerania projektu a pod.)
2. sumárne informácie o počte schválených a neschválených žiadostí o NFP, z toho neschválené žiadosti pre formálne nedostatky, žiadosti doručené po termíne výzvy,
3. zoznam predložených žiadostí so žiadanou výškou NFP, zoznam žiadostí vyradených z dôvodu formálnych nedostatkov, zoznam hodnotených žiadostí s uvedením počtu pridelených bodov, zoznam schválených žiadostí aj výškou prideleného NFP
4. informáciu o priebehu výzvy vrátane identifikácie problémov, ktoré sa z pohľadu RO a SO/RO vyskytli a informácie o sťažnostiach žiadateľov týkajúcich sa poskytovania informácií, kvality pokynov a dokumentov zverejnených ako súčasť výzvy, hodnotenia a výberu projektov
5. informáciu o nedostatkoch v procese hodnotenia a posudzovania predložených projektov
6. návrh opatrení na prevenciu pred opakovaním identifikovaných problémov
7. informáciu o schválených zamietnutých a vyradených projektoch vrátane informácie o najčastejších dôvodoch zamietnutia a vyradenia projektov

Táto správa bude RO a SO/RO vypracovaná tak, aby bola MV k dispozícii na prerokovanie na jeho najbližšom zasadnutí po ukončení schvaľovacieho procesu.

Správa musí byť vypracovaná po ukončení schvaľovacieho procesu, najneskôr však do 30 kalendárnych dní od podpisu Záverečnej správy výberovej komisie a predložená na prerokovanie MV na jeho najbližšom zasadnutí a následne zverejnená na príslušných internetových stránkach. V prípade priebežných výziev, správa o vyhodnotení výzvy musí byť vypracovávaná v periodicite stanovenej RO, minimálne však v polročných intervaloch.

III. tematický okruh: hodnotenie a výber projektov

(III.1) RO a SO/RO musia zjednotiť metodiku a postup pri posudzovaní tzv. administratívnej zhody (formálna kontrola) projektov. Formálna kontrola sa skladá z dvoch častí – kontroly úplnosti a kontroly kritérií oprávnenosti. Kontrola úplnosti žiadosti o NFP je overenie toho, či dokumentácia žiadosti je kompletná a obsahuje všetky dokumenty definované riadiacim orgánom vo vyhlásenej výzve. Kontrola úplnosti žiadosti o NFP neobsahuje posudzovanie zhody s hodnotiacimi kritériami pre odborné hodnotenie projektov, schválenými monitorovacím výborom. Kontrola kritérií oprávnenosti je overenie toho, či žiadateľ/projekt spĺňa kritériá špecifikované RO pre daný OP/prioritnú os/opatrenia, resp. výzvu (oprávnenosť žiadateľa, miesta realizácie, aktivít projektu, časového rámca realizácie projektu a pod.). Metodika musí dôsledne uplatňovať princíp kontroly štyroch očí, tj. formálnu kontrolu vykonávajú dvaja zamestnanci RO, pričom výsledok ich kontroly musí byť zhodný.

(III.2) Z dôvodu zabezpečenia transparentného a efektívneho čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu je potrebné pri hodnotení projektov klásť dôraz na ich kvalitu, nie na ich formálne náležitosti. V prípade, ak sa formálnou kontrolou zistí, že predložená žiadosť o NFP nespĺňa požadované formálne náležitosti (okrem kritérií oprávnenosti), každý RO je povinný vyzvať žiadateľa na doplnenie chýbajúcich náležitostí. Umožnenie nápravy sa nevzťahuje na informácie uvedené v žiadosti o NFP, ale výlučne na formálne náležitosti (povinné prílohy žiadosti o NFP, počet kópií a pod.). Uvedené sa taktiež netýka „odborných príloh projektov (rozpočet, podnikateľského plánu, matice logického rámca a pod.) Každý RO a SO/RO musí taxatívne stanoviť vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP formálne náležitosti, ktoré môžu byť žiadateľmi doplnené. Možnosť doplnenia chýbajúcich údajov musí byť uplatnená u všetkých žiadateľov s rovnakým nedostatkom. Jednotlivé RO musia zabezpečiť adekvátne preventívne opatrenia minimalizujúce pravdepodobnosť predkladania formálne neúplných žiadostí o NFP. V prípade, ak sa v rámci formálnej kontroly zistia nedostatky v súvislosti s úplnosťou žiadosti o NFP, žiadateľovi sa určí lehota min. 5 pracovných dní od doručenia výzvy na doplnenie, na doplnenie chýbajúcich údajov. Po nesplnení tejto podmienky musí byť projekt vyradený z ďalšieho hodnotiaceho procesu. V prípade, že sa v rámci formálnej kontroly nezistia nedostatky v súvislosti s úplnosťou žiadosti o NFP a v ďalšom procese sa preukáže, že nie je splnená niektorá z formálnych náležitostí (okrem kritérií oprávnenosti), nie je možné, aby bola žiadosť vyradená dodatočne bez toho, aby bola žiadateľovi poskytnutá možnosť nápravy. Žiadateľ môže byť vyradený v tom prípade, ak prílohy nedoplní do 5 pracovných dní. RO musí zverejniť informáciu o možných opravných prostriedkoch vo väzbe na formálnu kontrolu súčasne so zverejnením výzvy a jasne definovať, ktorých častí sa opravné prostriedky môžu týkať.

(III.3) Je potrebné zjednotiť princípy odborného hodnotenia projektov a stanoviť hodnotiace kritériá, ktoré budú vychádzať z faktov a merateľných ukazovateľov stanovených v žiadosti o NFP a jej prílohách a budú previazané aj na logickú vnútornú previazanosť projektu (súlady cieľov opatrenia, zámeru projektu, SWOT analýzy, indikátorov atď.) Hodnotiace kritériá budú definované v nadväznosti na charakter daného OP/prioritnej osi/opatrenia a musia byť podrobne špecifikované z hľadiska väzby na konkrétnu časť žiadosti o NFP, alebo prílohu, podľa ktorej má byť posudzovaná.

Ďalej vzhľadom na odborné, objektívne, nezávislé a transparentné odborné hodnotenia a výber projektov, musia byť dodržiavané nasledovné zásady:

1. Návrh hodnotiacich a výberových kritérií, a ich prípadnú zmenu schvaľuje vždy príslušný monitorovací výbor
2. Štatút a rokovací poriadok výberovej komisie schvaľuje príslušný RO
3. Konečné rozhodnutie o schválení či neschválení žiadosti o NFP je výlučne v gescii výberovej komisie. Rozhodnutie výberovej komisie je konečné.
4. Výberová komisia musí pozostávať z minimálne „5“ členov (odborníkov v závislosti od vecného zamerania OP/prioritnej osi/opatrenia). Je potrebné dodržiavať princíp partnerstva. Predsedom výberovej komisie je štatutár RO, alebo ním menovaná osoba. Výber členov výberovej komisie je v kompetencii RO.

5. Výberová komisia nesmie aplikovať iné výberové kritériá ako tie ktoré schváli MV.
6. Výberová komisia schvaľuje žiadosti o NFP na základe výsledkov odborného hodnotenia, pričom podporené môžu byť iba žiadosti o NFP, ktoré dosiahli aspoň minimálny počet bodov stanovený MV
7. Výberová komisia nesmie meniť celkový počet bodov odborného hodnotenia projektu.
8. Výberová komisia, má na základe návrhu hodnotiteľov, právo znížiť výšku NFP pre jednotlivé žiadosti o NFP
9. Je potrebné do zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku zapracovať ustanovenie, na ktorého základe RO, SO/RO môže odstúpiť od zmluvy, ak sa v procese hodnotenia a výberu projektov právoplatným rozsudkom súdu preukáže spáchanie trestnej činnosti, alebo ak bude ako oprávnená vyhodnotená sťažnosť smerujúca k ovplyvňovaniu hodnotiteľov alebo porušeniu schválených zásad politiky konfliktu záujmov, prípadne ak takéto ovplyvňovanie alebo porušenie skonštatujú aj bez sťažnosti alebo podnetu na to oprávnené kontrolné orgány

RO a SO/RO musia premietnuť vyššie uvedené princípy a zásady do úpravy manuálov, štatútov výberových komisií a ďalších dokumentov upravujúcich proces hodnotenia projektov.

(III.4) Vo vzťahu k výberu hodnotiteľov je nutné zabezpečiť:

1. štandardizáciu výberu hodnotiteľov – všetci hodnotitelia musia byť vybraní v riadnom výberovom konaní, na základe kritérií ktoré zohľadnia nestrannosť, bezúhonnosť, preukázanie znalosti problematiky, ktorá je predmetom odborného hodnotenia, prípadne skúsenosti v oblasti ŠF a KF. Pridelenie jednotlivých žiadostí o NFP zabezpečí RO losovaním hodnotiteľov (resp. náhodný výber) zo zoznamu hodnotiteľov.
2. objektivizáciu hodnotenia projektov – RO zabezpečí zaškolenie všetkých hodnotiteľov ohľadom bodového hodnotenia žiadostí o poskytnutie NFP a ďalších administratívnych postupov súvisiacich s odborným hodnotením. Zmluva riadiaceho orgánu s hodnotiteľom musí jasne vymedziť povinnosti hodnotiteľov a sankcie za ich porušenie.

IV. tematický okruh: monitoring

(IV.I) Zloženie monitorovacích výborov musí byť založené na reálnom princípe partnerstva na báze povinnosti účasti predstaviteľov štátnej správy, samospráv, mimovládnych organizácií ako aj hospodárskych a sociálnych partnerov (v primeranom percentuálnom pomere), ktorých sa dotýka rozsah daného operačného programu. Pri schvaľovaní personálnych návrhov jednotlivých sektorov v prípadoch, kedy bol ohľadne nominácie do MV oslovený reprezentatívny subjekt, nemôžu ostatné sektory uplatniť právo veta.

(IV.II) Je potrebné zabezpečiť, aby štatúty MV boli v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde. a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999

V. tematický okruh: konflikt záujmov

(V.1) Všetky RO a SO/RO sú povinné transponovať pravidlo zákazu konfliktu záujmov do svojich interných predpisov, pokynov a manuálov a zároveň sú zodpovedné za ich dôsledné dodržiavanie.

(V.2) Všetky RO a SO/RO musia vhodným spôsobom (minimálne prostredníctvom internetových stránok) zverejniť definíciu konfliktu záujmov a prijaté opatrenia na elimináciu konfliktu záujmov vrátane sankcií. RO a SO/RO tiež musia zverejniť kontakt, kde môže verejnosť predkladať podnety a indície o konflikte záujmov a spôsob predkladania podnetov a indícií o konflikte záujmov. Pravidlo zákazu konfliktu záujmov je definované v uznesení vlády č. 141 zo 16. februára 2005, príloha č.1.

Príloha 3.

Pravidlo zákazu konfliktu záujmov platné na všetkých úrovniach programovania a implementácie štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu

Čl. I

Vo všetkých rozhodovacích procesoch súvisiacich s prerozdeľovaním štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu EÚ sa musí dbať na to, aby u zainteresovaných osôb vystupujúcich na strane žiadateľov o štátnu pomoc a osôb vystupujúcich na strane rozhodujúcich a hodnotiacich subjektov (ďalej „zainteresovaných osôb“ – ich špecifikáciu obsahuje čl. II) nedochádzalo k stretu verejných a súkromných záujmov (ďalej „konflikt záujmov“).

Konfliktom záujmov sa rozumie situácia, kedy z dôvodov osobných alebo iných obdobných vzťahov zainteresovaných osôb je narušený alebo ohrozený záujem na neustrannom a objektívnom výkone tých verejných funkcií, ktoré súvisia s prípravou, implementáciou výziev na podávanie projektov z fondov EÚ, s hodnotením a schvaľovaním predkladaných projektov. Za osobné alebo iné obdobné vzťahy sa považuje rodinná spriaznenosť, citová spriaznenosť, politická spriaznenosť a ekonomický alebo akýkoľvek iný s verejným záujmom nesúvisiaci záujem zdieľaný so žiadateľom o poskytnutie nenávratného finančného príspevku s prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ, Kohézneho fondu EÚ, štátneho rozpočtu alebo iných verejných zdrojov.

Všetky relevantné zmluvy o poskytnutí štátnej pomoci musia obsahovať ustanovenie o odstúpení od zmluvy a vrátení nakontrahovaných prostriedkov, pokiaľ príslušný orgán prešetrujúci sťažnosť alebo iné obdobné podanie dospeje k záveru, že pravidlo zákazu konfliktu záujmov bolo porušené.

Každá zainteresovaná osoba na strane hodnotiaceho alebo rozhodujúceho subjektu je povinná konflikt záujmov oznámiť príslušnému orgánu ihneď ako sa o ňom dozvie a v ďalšom procese, ktorého sa konflikt záujmov týka, nesmie rozhodovať, ani tento proces nijakým spôsobom ovplyvňovať. Ak pôjde o zamestnancov, porušenie tohto pravidla sa bude posudzovať podľa príslušných právnych predpisov ako disciplinárne previnenie alebo porušenie pracovnej disciplíny. Ak pôjde o osoby v inom než zamestnaneckom pomere, v príslušných zmluvách (napr. o výkone práce) musí byť zakotvené, že porušenie pravidla zákazu konfliktu záujmov je dôvodom na jednostranné zrušenie zmluvného vzťahu.

Čl. II

Pravidlo zákazu konfliktu záujmov sa záväzne vzťahuje na nasledujúce oblasti a zainteresované osoby. Definovaním týchto oblastí a subjektov sa nevylučuje právo jednotlivých RO a SO/RO zakotviť prísnejšie pravidlá pre uplatnenie pravidla konfliktu záujmov.

Príprava a podávanie projektov

- Osoby poverené riadiacimi orgánmi poskytovaním informácií pre predkladateľov projektov (na úrovni ústredných orgánov štátnej správy a iných verejných inštitúcií, napr. VÚC) nesmú byť zainteresované do prípravy, predkladania, ani implementácie projektov.
- Osoby podieľajúce sa na príprave výziev/grantových schém/schém štátnej pomoci (na úrovni ústredných orgánov štátnej správy a iných verejných inštitúcií, napr. VÚC) nesmú byť zainteresované do prípravy, predkladania, ani implementácie projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.
- Osoby podieľajúce sa na príprave a implementácii projektov v rámci verejnej správy (na úrovni ústredných orgánov štátnej správy a iných verejných inštitúcií, napr. VÚC) nesmú byť zainteresované do hodnotenia a výberu projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.

Posudzovanie administratívnej zhody

- Osoby poverené riadiacimi orgánmi posudzovaním administratívnej zhody nesmú byť zainteresované do prípravy, predkladania, ani implementácie projektov.

Hodnotenie a výber projektov

- Osoby poverené riadiacimi orgánmi hodnotením projektov nesmú byť zainteresované do prípravy, monitorovania, ani implementácie projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.
- Externí hodnotitelia nesmú byť zainteresovaní do prípravy, monitorovania, ani implementácie projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.
- Členovia výberových komisií nesmú byť zainteresovaní do prípravy, monitorovania, ani implementácie projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.
- Akékoľvek iné osoby zúčastňujúce sa hodnotenia a výberu projektov alebo kontroly týchto procesov nesmú byť zainteresované do prípravy, monitorovania, ani implementácie projektov v rámci danej výzvy/grantovej schémy/schémy štátnej pomoci.

Toto pravidlo je platné od októbra 2004.